

ZVONA

MJESEČNIK ZA
KRŠĆANSKU KULTURU

**BROJ
5/572**

LIPANJ 2024.

RIJEKA

GODINA IZLAŽENJA LXII.

CIJENA 1€

*Pismo riječkog nadbiskupa
Mate Uzinića za blagdan sv.
Vida uoči Jubilarne godine
Riječke nadbiskupije 2025.*

Godina molitve i jubileja

Razgovor:

o. Stanko Perica SJ

**Solidarnost
i zajedništvo
neodvojivi su
od molitve i
kontemplacije**

Dopisništvo Vatikan

**Nove norme
za procjenu
navodnih
nadnaravnih
fenomena**

*Fotograf i humanitarac
Nikola Kurti*

**Humanitarnim
akcijama
povezao dvije
ljubavi –
fotografiju i
sport**

SADRŽAJ:

Zvona zvone	
Procesija	2
Događanja	
Postanimo Isusovo utjelovljenje u ljubavi prema svim ljudima	3
Dani sv. Vida	
Najavljena Godina molitve i jubileja	4-5
Događanja	
Proslava Gospe Trsatske	6
Anđela Jeličić Krajcar dobitnica godišnje nagrade HDKN-a	7
Sinodalni hod	
Sažetak sinodalnog procesa u Crkvi u Hrvatskoj	8
Razgovor – o. Stanko Perica SJ, ravnatelj Isusovačke službe za izbjeglice	
Solidarnost i zajedništvo neodvojivi su od molitve i kontemplacije	9-11
Dopisništvo Vatikan	
Nove norme za procjenu navodnih nadnaravnih fenomena	12
Sakramenti	
O sakramentima općenito	13
Portret - fotograf i humanitarac Nikola Kurti	
Humanitarnim akcijama povezoao dvije ljubavi – fotografiju i sport	14-15
Medicinski kutak	
Sunce i sunčanje	16
Crtice iz Gorskog kotara	
Orah – kralj seoskog dvorišta	17
Biblija	
Krist, naš životvorni duh	18
Crkvena glazba	
Concertino i svečana podjela potvrdnica	19
Iz povijesne riznice	
Riječki svetc i svetece	20-21
Gospićko-senjska biskupija	22
Riječka nadbiskupija	23-25
Duhovni kolaž	26
Međureligijski dijalog	
Vjerovanje i praksa baptista	27
Program Dana sv. Vida	28

Zvona zvone

Procesija

Ove će godine središnja misa proslave zaštitnika Riječke nadbiskupije i grada Rijeke biti slavljena u 10.00 sati ujutro. Glavna je to novost ovogodišnjeg programa Dana sv. Vida s obzirom na desetljeća prakse u kojoj je središnja misa proslave sv. Vida bila slavljena u večernjim satima. Novost svakako jest, ali iznenađenje je i nije toliko. S obzirom da je 15. lipnja subota, a baš te večeri Hrvatska igra prvu utakmicu na ovogodišnjem nogometnom Euru i to protiv uvijek jake Španjolske, odluka se čini zapravo posve logičnom.

Pored toga, mogli bi reći da je proslavu svetkovine i blagdana i bolje započeti misom u jutarnjim satima. To je i vjernicima i svećenicima jednostavno – praktičnije. Naravno, svetkovina svetog Vida ne dolazi uvijek neradnim danom. Vidjet ćemo kakva će biti odluka organizatora sljedećih godina.

Još jedna novost u odnosu na uobičajeno do prije samo nekoliko godina je tradicionalna procesija uoči mise proslave zaštitnika grada i nadbiskupije. Posljednjih se godina njezina ruta uvelike mijenjala i smanjivala.

Od polusatnog hoda cijelim Korzom prije svega nekoliko godina, s neizbježnim gradonačelnikom Vojkom Obersnelom, do kratkog ophoda nakon mise, kako smo vidjeli prošle godine, preko Assunte, Užarskom natrag u katedralu. Dijelom su na to utjecale „korona godine“ kada nije bilo mjesta masovnim okupljanjima pa se i broj vjernika koji sudjeluju na misi smanjio, dijelom je za to kriv novi nadbiskup koji u tome nije našao plodove zajedništva koje je tražio, ali najviše odgovornosti ipak snose građani Rijeke i još više vjernici nadbiskupije jer nisu samo Riječani pozvani sudjelovati na misi zaštitnika Riječke nadbiskupije.

Zapravo je pitanje koliko je, unatoč dva desetljeća prakse, procesija Korzom uoči svečane mise svetkovine sv. Vida zaista bila opće prihvaćena od svih građana Rijeke. Iako su te procesije do prije nekoliko godina bile zaista impresivne, ne možemo reći da je baš cijela Rijeka zdušno sudjelovala u tome. Oduvijek su sudionici procesije upućivali prigovore na one koji ne sudjeluju, na glazbu iz kafića, dobacivanja i prikriveno ometanje procesije. Na kraju, teško je reći jesu li Riječani otjerali procesiju s Korza, ili su vjernici, predvođeni nadbiskupom Uzi-

nićem sami shvatili da za tako nešto nema potrebe?

Možemo reći da liturgijske procesije ulicama grada jesu anakroni relikv prošlosti, jednog svijeta koji više ne postoji. Kršćanske procesije, poznate još iz Konstantinova vremena, svoje su korijenje nalazile u drugim običajima i kultovima. U kršćanstvu su dobile mistični i teološki smisao simboličnog hodočašća koje podsjeća da su svi vjernici u ovozemaljskom životu na putu prema vječnom sjedinjenju s Bogom. No, procesije su uvijek imale i sociološku dimenziju pokazivanja i javnog svjedočenja vjere, zajedništva pa i brojnosti vjernika.

U nas su bile zabranjivane u vrijeme komunizma, zatim s velikim oduševljenjem opet prihvaćene s demokratskim promjenama 90-ih godina te nastavile još snažnije potaknute podjelama na „naše“ i „njihove“ s početka 21. stoljeća, kada je trebalo pokazati brojnost katolika u društvu. No i ta je polarizacija prošla i današnje društvo sve je više indiferentno prema raznim povorkama, marševima i procesijama. U Rijeci je vjerojatno još jedina zanimli-

Zabranjivane u vrijeme komunizma, s velikim oduševljenjem prihvaćene s demokratskim promjenama 90-ih, još snažnije potaknute podjelama mlade demokracije s početka 21. stoljeća, vjerske procesije su danas ostale značajne samo u krajevima u kojima su doista ukorijenjene u tradiciji. Kako sada stvari stoje, sudbina je riječke procesije sv. Vida biti sve kraća i kraća i sve više samozatajna.

va - karnevalska povorka. Pobožne procesije danas su značajne samo u krajevima u kojima su doista ukorijenjene u način života i tradiciji. Više u južnim i istočnim dijelovima Hrvatske, u nas na sjevernom Primorju manje.

Kako sada stvari stoje, sudbina je riječke procesije svetkovine sv. Vida biti sve kraća i kraća i sve više samozatajna. No, mjeri li se vjera u Boga jedne katoličke zajednice dužinom procesije ili odnosom prema svakom čovjeku koji i ne mora biti član te zajednice? Možda procesija i nije najbolji način javnog svjedočenja vjere u današnjem društvu. Možda je po tom pitanju bolji Caritas (nešto o tome donosimo i u ovome broju). Više od tradicije, koju svakako treba cijeniti i poštovati, važno je ono što činimo bližnjemu.

Danijel Delonga

urednik.zvona@ri-nadbiskupija.hr

Izdavač: RIJEČKA NADBISKUPIJA I GOSPIČKO SENJSKA BISKUPIJA; Urednik: Danijel Delonga; Pomoćnici urednika: Bruna Velčić, Marko Medved; Uprava: Ul. Ivana Pavla II. br. 1, 51000 Rijeka; tel: 385 51 581 200; e-adresa: zvona@ri-nadbiskupija.hr; Uredništvo: urednik.zvona@ri-nadbiskupija.hr; Žiroračun: Nadbiskupija riječka mjesečnik Zvona, ERSTE BANKA, HR2424020061500117497; Račun za uplate iz inozemstva: ERSTE & STEIERMAERKISCHE BANK, IBAN: HR2424020061500117497; Godišnja pretplata: 13,27 €; Priprema i tisak: TISKARA ŠULJIĆ, Viškovo; Naslovnica: Katedrala sv. Vida

Tijelovo u Rijeci

Postanimo Isusovo utjelovljenje u ljubavi prema svim ljudima

“Isus želi doći svima i ne želi nikoga izgubiti. On želi biti hrana za sve i povratak k njemu uvijek je moguć, unatoč našim slabostima. Tu poruku bi mi kršćani trebali svjedočiti i živjeti”, rekao je riječki nadbiskup Mate Uzinić na blagdan Tijelova, 30. svibnja, predvođeni misu u središtu Rijeke, u crkvi Uznesenja Marijina kod Kosog tornja. Podsjetio je vjernike na to kako ova svetkovina proslavlja poruku euharistije, Isusove otajstvene prisutnosti u kruhu i vinu, njegova drugog utjelovljenja. Pozvao je stoga okupljene da primajući Isusovo tijelo i krv u pričesti postanu Isusovo utjelovljenje i svjedoče njegovu ljubav prema svim ljudima.

U tradicionalnoj Tijelovskoj procesiji nakon mise središtem riječkog Staroga grada, nadbiskup, svećenici i vjernici na 4 su postaje molili Božji blagoslov za grad Rijeku i sve koji u njemu žive i rade. Prvopričesnici i djeca bacali su latice cvijeća, katolički skauti su nosili zastave, a župni zbor cijelim putem pjevao. Procesija je preko Užarske ulice vodila do obližnje katedrale sv. Vida pa se zatim uz Ulicu žrtava fašizma preko Klobučarićeva trga vratila na posljednju postaju u crkvi Uznesenja. Nadbiskup je pod misom molio i za domovinu podsjećajući da je toga dana i Dan državnosti. Molio je za pokojne branitelje i pozvao vjernike da budu graditelji bolje zajednice, otvorene svim ljudima.

Istaknuo je kako Isus u euharistiji sklapa novi savez sa svim ljudima. „Novi savez sklopljen u krvi koja se za mnoge prolijeva ostvarenje je onog starog saveza Boga s ljudima. U tom

novom savezu sklopljenom u Isusovoj krvi, jednom zauvijek otvorena je mogućnost mnogima, ali i trajno otvorena ponuda svima da pijući na ovom izvoru milosti i ljubavi, zadobiju obećanu vječnu baštinu.“

Pozvao je vjernike da svojim životom budu putokaz prema Isusu. Upozorio je da, nažalost, kršćani ne slijede uvijek Isusovu širinu i zatvaraju se prema onima koji drugačije misle. „Umje-

sto da raširimo prostor svoga šatora, kako smo promišljali u kontekstu kontinentalne etape sinode o sinodalnosti. Da raširimo ponajprije svoje srce, a onda i prostore svojih crkava i crkvenih zajednica, da bi za sve bilo mjesta.“

Završio je citirajući svećenika i duhovnika Henrija Nouwena koji je učio kako kršćani mogu postati drugačiji pričesćujući se s euharistijskim Isusom. - Samo kad iz osobnog iskustva naučiš kako se Isus za tebe brine i koliko on želi biti tvoja svakodnevna hrana, samo onda ćeš naučiti vidjeti svako srce kao Isusovo boravište. Kad tvoje srce dodirne Isusova euharistijska prisutnost, dobivaš nove oči sposobne prepoznati istu prisutnost u srcima drugih. Srca

međusobno razgovaraju. Isus koji je u našem srcu govori Isusu koji je u srcu naše braće i sestara. Ovo je euharistijsko iskustvo.

„Pokušajmo ovu misao ponijeti sa sobom na ulice našeg grada, u procesiji kad budemo nosili Isusa. Pokušajmo. Pokušajmo još više tu misao ponijeti sa sobom kad Isusa, kojim ćemo se pričestiti, budemo nosili u sebi“, poručio je nadbiskup.

U propovijedi se nadbiskup Uzinić posebno zauzeo za poštivanje stranaca i migranata uputivši kritiku političkim opcijama koje žele zatvoriti vrata drugima i drugačijima. „Neka istraživanja u Europi potvrđuju porast mržnje prema drugima, prema strancima i sve veću popularnost stranaka koje na tome grade svoju politiku. Mi, kršćani, kao da smo postali jedna od najnetolerantnijih skupina u društvu. Kakva je situacija po tom pitanju u našoj domovini? Onaj Isus kojeg ovdje na misi primamo, izlazi li doista u nama na ulice našeg grada i naših gradova, dolazi li s nama unutar naših obitelji i oplemenjuje li naše odnose, je li on uključen u život naše društveno-političke zajednice po onim izborima koje činimo, po riječima koje govorimo? Što nam o tome, naprimjer, govore incidenti koji su sve učestaliji prema stranim radnicima ili predizborne i postizborne izjave nekih naših političara koji također grade svoju popularnost i svoje djelovanje na smanjenju manjinskih prava i na govoru protiv drugih. To nije Kristov put.“

Pismo za blagdan sv. Vida uoči Jubilarne godine Riječke nadbiskupije 2025.

Godina molitve i jubileja

Višestruki jubileji, a za nas u Riječkoj nadbiskupiji osobito naš stogodišnji jubilej na kojem se želim posebno zaustaviti, milosno su vrijeme od izvanrednog duhovnog i eklezijalnog značenja. Zato nam Jubilarna godina ne smije postati tek sjećanje na povijest naših ljudskih djela nego i na obilnu milost Božju koja nam je iskazana.

Sestre i braćo u Kristu, Suetkovinom sv. Vida, našeg nebeskog zaštitnika, nalazimo se na pola puta do početka 2025. godine koju opća Crkva slavi kao Jubilarnu godinu. Sljedeće godine opća Crkva prisjeća se i 1700. obljetnice Prvog ekumenskog sabora u Niceji, Crkva u Hrvatskoj 1100. obljetnice nacionalnih splitskih crkvenih sabora, a Republika Hrvatska 1100. obljetnice Hrvatskoga Kraljevstva, dok mi u Riječkoj nadbiskupiji obilježavamo 100 godina da je Rijeka, 1925. odlukom pape Pija XI., postala biskupijskim središtem.

Višestruki jubileji, a za nas u Riječkoj nadbiskupiji osobito naš stogodišnji jubilej na kojem se želim posebno zaustaviti, milosno su vrijeme od izvanrednog duhovnog i crkvenog značenja. Zato nam Jubilarna godina ne smije postati tek sjećanje na povijest naših ljudskih djela nego i na obilnu milost Božju koja nam je iskazana. Naša biskupija nastala je za vrijeme talijanske uprave, a njezina povijest, osim Hrvata, uključuje Talijane i Slovence. Sjećajući se utemeljenja biskupije i njezina razvoja, moramo biti svjesni da su se u naš biskupijski identitet utkali mnogi pojedinci, uključujući i one različitih nacionalnosti. Jubilej nam je prilika da se sa zahvalnošću prisjetimo svih koji su tijekom ovih sto godina izgrađivali našu mjesnu Crkvu i prenijeli nam život i vjeru u Isusa Krista, ali svojim kršćanskim djelovanjem dali i poseban doprinos društvenopolitičkoj zajednici na mnogim područjima. Posebice se ponosimo brojnim kulturnim i socijalnim projektima naše Crkve, ali s osobitim poštovanjem sjećamo se i onih među nama koji su živjeli i umrli na glasu svetosti, poput Majke Marije Krucifikse Kozulić, utemeljiteljice Družbe sestara Presvetog Srca Isusova, i kapucina fra Ante Tomičića. Njima

možemo pridružiti i mnoge druge, znane i neznane svjedoke vjere, naše majke i očeve, bake i djedove, prabake i pradjedove, angažirane vjernike laike, redovnice i redovnike, svećenike, biskupe i nadbiskupe, koji su vjerno živjeli svoj poziv i poslanje u ovoj našoj Crkvi i zahvaljujući kojima je vjera na ovom našem prostoru još uvijek živa, a i mi smo tu.

Jubilej je ujedno i poziv na kajanje zbog grijeha koje smo kao pojedinci i Crkva počinili zbog nedosljednosti u našoj vjeri, netrpeljivosti prema drugima i drugačijima, nacionalizmima kojih je bilo sa svih strana, spolnim zlostavljanima koja su u ovom najnovijem razdoblju obilježila i našu mjesnu Crkvu, ali i nedovoljne osjetljivosti u svakom trenutku na društvenu nepravdu te propuste u pružanju materijalne i duhovne pomoći braći i sestrama u nevolji itd. Jubilej nam je prava prilika da s pročišćenim pamćenjem i osnaženim povjerenjem u Gospodina iz svoje sadašnjosti uklonimo sve ono što nije dobro kako bismo se zauzeto ljubavlju mogli pridružiti svijetlim primjerima predana života u ljubavi i služenju naših svetih predaka te s nadom gledati i hoditi u budućnost naše Riječke nadbiskupije. Ovo kajanje zbog vlastitih grijeha, kao jedno od obilježja našeg jubileja, osobito je važno zbog teških povijesnih okolnosti i političkih režima u kojima je naša riječka Crkva nastala i ispunjavala svoje poslanje ovih sto godina. Ono nam pomaže da svoje povijesno pamćenje pročistimo od napasti da ono postane sjećanje na drugoga koji nam je

bio (i često, nažalost, ostao) neprijateljem, na ideologije i režime koji su prolazili i preko ovoga teritorija ostavljajući iza sebe žrtve, na zlo koje su počinili drugi i drugačiji, često naši susjedi, te da naše pamćenje postane pomireno pamćenje i naši jubileji prilika za susret i novi hod zajedno, u nadi.

Pročišćeno pamćenje jest pamćenje koje ne primjećuje samo ono loše kod drugoga i drugačijega, nego i ono dobro. A mi možemo i moramo zahvaliti na tolikom dobru koje su nam ostavili

Jubilej nam je prava prilika da s pročišćenim pamćenjem i osnaženim povjerenjem u Gospodina iz svoje sadašnjosti uklonimo sve ono što nije dobro kako bismo se zauzeto ljubavlju mogli pridružiti svijetlim primjerima predana života u ljubavi i služenju naših svetih predaka te s nadom gledati i hoditi u budućnost naše Riječke nadbiskupije.

drugi, koji su ovu našu Crkvu voljeli i za nju živjeli prije nas, ali su zbog povijesnih okolnosti morali otići i svoje djelovanje i život nastaviti negdje drugdje. Pomireno pamćenje istovremeno uključuje i ponizno priznanje pogrešaka i propusta, odnosno zla koje smo mi i pripadnici naše zajednice počinili drugima u ime našega identiteta, bilo vjerskog ili nacionalnog. Naravno da to uključuje također zahvalnost za ono dobro koje smo imali priliku učiniti, nadograđujući ono što su drugi gradili prije nas. To uključuje i nadu da će drugi to nastaviti činiti i nakon nas.

Vodeći se iskustvima prošlosti, koja je bolna, ali i za koju moramo biti zahvalni, a još više onim što danas prolazi čovječanstvo, papa Franjo je odlučio da Jubilarnu godinu, koju obilježavamo na razini opće Crkve, slavimo pod geslom „Hodočasnici nade“. Usvajajući to geslo i za našu biskupijsku proslavu, koja se uklapa u sve spomenute veće jubileje na višim razinama, želio bih dodati kako nas to geslo potiče da kao „hodočasnici nade“ u naš svijet donosimo nadu: Isusa Krista, u kojemu i po kojemu nam je Bog pokazao kako i koliko nas voli. S njim je povezana naša prošlost, on želi biti dio naše sadašnjosti, s njim i u njemu naša je budućnost.

Kako bi nam pomogao u pripravi za ovu važnu zadaću, papa Franjo je tekuću pripravnu godinu za jubilej proglasio Godinom molitve. Ta je molitva na razini opće Crkve, pa tako i naše nadbiskupije, već u tijeku. Ipak, nakon što sam se o tome savjetovao sa svojim suradnicima i uočio manjkavosti u našoj uključenosti u taj projekt, želio bih da na njezinu provođenju intenzivnije poradimo osobito tijekom sljedeće pastoralne godine. U ovoj godini pripreme u molitvi prepoznajem osobitu priliku da se i mi u Riječkoj nadbiskupiji možemo bolje pripremiti za naš biskupijski jubilej. Zato s nadom da nas to neće omesti u uključivanju u inicijative koje će u Jubilarnoj godini biti nuđene na razini opće Crkve i Crkve u Hrvatskoj, odlučujem da se u Riječkoj nadbiskupiji obilježavanje Godine molitve produži sve do svetkovine sv. Vida 2025. godine. Tad ćemo kao mjesna Crkva započeti svečano slaviti svoj biskupijski jubilej, 100. obljetnicu biskupskog sjedišta u Rijeci. Godina molitve, parafraziram riječi pape Franje, ima zadaću očuvati baklju nade koja nam je dana te nam pomoći učiniti sve što možemo kako bismo osigurali da svi povrate snagu i sigurnost, da gledaju u budućnost otvorena duha, srca ispunjena povjerenjem i dalekovidna uma. To je prilika da povežemo našu duhovnu sastavnicu s temeljnim elementima našeg društvenog života i kršćanskog poslanja u ovom svijetu. I da svaki put kada na vidjelo dolaze rane iz prošlosti ili iz vida izgubimo smisao i razloge našega poslanja, u nama oživi sjećanje na ljubav kojom smo ljubljeni i koja nas zove i šalje u susret drugima.

Pastoralnim, katehetskim i duhovnim inicijativama koje će se tijekom sljedeće pastoralne godine događati na različitim razinama našeg crkvenog života, počevši od biskupijske razine pa do župnih, nastojat ćemo ponajprije u nama oživjeti želju da molitvom što više boravimo u Božjoj prisutnosti, da ga slušamo i klanjamo mu se. Bit će to prilika i da molitvom učimo biti zahvalni za mnoge darove njegove ljubavi koje smo primili, primamo i koje ćemo primiti tijekom našeg životnog hodočašća, ali i da mu se, u skladu s Isusovim primjerom poslušnosti Božjoj volji u molitvi, stavimo na raspolaganje te s njim i u njemu postanemo dar drugima i za druge.

Godinu molitve, kao i naš biskupijski jubilej, a s njima sve naše pastoralne planove i želje, stavljam pod zagovor trsatske Majke Milosti i sv. Vida, našeg nebeskog zaštitnika, koji nas i u novom stoljeću žele nastaviti štiti svojim nebeskim zagovorom.

U Krstu vam odani vaš

Mate, nadbiskup

Papa Franjo u buli proglašenja Svete godine 2025. „Spes non confundit“ („Nada ne razočarava“) odredio da Jubilej 2025. traje od kraja prosinca 2024. do početka siječnja 2026.

Jubilej za oživljavanje nade

„Neka ovaj Jubilej bude svima prilika za oživljavanje nade“, poruka je pape Franje. U buli Papa razmišlja o dubokome jedinstvu koje postoji između triju „sestara“ nadom, vjerom i milosrđem.

Papa Franjo u buli proglašenja Jubileja ili Svete godine 2025. objavljenoj na svetkovinu Uzašašća, 9. svibnja objavio je hodogram otvaranja i zatvaranja svetih vrata na vatikanskim bazilikama i prvostolnicama partikularnih Crkava.

Papa u buli određuje da će početak redovnog Jubileja 2025. biti označen otvaranjem Svetih vrata Bazilike svetog Petra u Vatikanu 24. prosinca 2024. U nedjelju, 29. prosinca 2024., dijecezanski biskupi će slaviti svetu euharistiju u svim katedralama i konkatedralama kao svečano otvorenje Jubilarne godine.

Sveta godina u mjesnim Crkvama završava u nedjelju 28. prosinca 2025., a 6. siječnja 2026., na svetkovinu Bogojavljenja bit će zatvorena Sveta vrata Bazilike svetog Petra u Vatikanu.

Sveta godina 2025. u kontinuitetu je s prethodnim milosnim godinama, piše Papa u svojoj buli te nastavlja: U posljednjoj redovnoj Svetoj godini prijeđen je prag dvijetisućite obljetnice rođenja Isusa Krista. Potom sam, 13. ožujka 2015., proglasio izvanrednu Svetu godinu s ciljem da se ljudima prikaže „lice Božjeg milosrđa“, središnji navještaj Evanđelja za sve ljude u svim vremenima. Sada je došlo vrijeme za novu Svetu godinu u kojoj će se Sveta vrata ponovno širom otvoriti kako bi se omogućilo živo iskustvo Božje ljubavi koja u srcu budi sigurnu nadu spasenja u Kristu. Ova Sveta godina, istodobno, pokazat će put još jednom temeljnom događaju za sve kršćane: godine 2033. slaviti će se dvije tisuće godina od otkupljenja mukom, smrću i uskrsnućem našega Gospodina Isusa Krista. Pred nama je, dakle, putovanje obilježeno velikim etapama u kojima Božja milost prethodi i prati narod koji korača marljiv u vjeri, djelatan u ljubavi i postojan u nadi (usp. 1 Sol 1, 3).

Na temelju tako duge tradicije i sa sigurnošću da će ova Sveta godina biti intenzivno iskustvo milosti i nade za cijelu Crkvu, određujem da će se Sveta vrata Bazilike svetog Petra u Vatikanu otvoriti 24. prosinca 2024. čime će biti označen početak Redovnog Jubileja. Sljedeće nedjelje, 29. prosinca 2024., otvorit će Sveta vrata svoje prvostolne crkve sv. Ivana na Lateranu, čija će se 1700. obljetnica posvete proslaviti 9. studenoga ove godine. Dana 1. siječnja 2025., na svetkovinu Svete Marije Bogorodice, bit će otvorena Sveta vrata papinske bazilike Svete Marije Velike. Konačno, u nedjelju 5. siječnja otvorit će se Sveta vrata papinske bazilike svetog Pavla izvan zidina. Sveta vrata potonjih triju bazilika bit će ponovno zatvorena najkasnije do nedjelje 28. prosinca iste godine, piše Papa u Buli proglašenja redovnog Jubileja, Svete godine 2025.

„Neka svjetlo kršćanske nade dopre do svakog čovjeka kao poruka Božje ljubavi upućena svima! I neka Crkva u svakom dijelu svijeta bude vjerni svjedok te poruke!“, želja je Svetoga Oca Franje.

Nadbiskup Uzinić pozvao je na molitvu krunice u obitelji. „Nije važna kvantiteta molitve, broj Zdravomarija koje ćemo izgovoriti, nego kvaliteta. Osobito je važno, kada je riječ o našim obiteljima i obiteljskoj molitvi, da to bude zajedno.“

Marija i sada moli s nama

Na svetkovinu Blažene Djevice Marije, Majke Milosti od Časne Nazaretske Kućice, 10. svibnja, od ranih juturnjih sati mnogobrojni vjernici hodočastili su u trsatsko marijansko svetište, a središnju zavjetnu misu Grada Rijeke i Riječke nadbiskupije, u perivoju svetišta, predvodio je riječki nadbiskup Mate Uzinić u zajedništvu s generalnim vikarom Mariom Tomljanovićem, provincijalnim ministrom Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda Milanom Krištom i drugim svećenicima.

Nadbiskup Uzinić u propovijedi je kazao da svi marijanski blagdani žele vjernike približiti Mariji kako bi učeći od nje mogli biti bliže njezinu Sinu Isusu te, poput Marije, prihvaćati Božji plan ljubavi koji on ima s čovjekom i čovječanstvom. Stoga je poveo okupljene vjernike u Marijin dom da bi, poput apostola i drugih Isusovih učenika, u dvorani posljednje večere s Marijom molili i od nje učili moliti te nastaviti Kristovo poslanje navješćaja Radosne vijesti spasenja u današnjem svijetu i vremenu. Dodao je kako je posebnost ovogodišnjeg slavlja ovog marijanskog blagdana ta što se slavi u Godini molitve pod geslom 'Nauči nas moliti' i pripravno je razdoblje za Jubilej 2025. U ponovnom otkrivanju vrijednosti molitve i njezine potrebe za svakodnevni kršćanski život poslužio se pismom 'Krunica Djevice Marije' trsatskog hodočasnika sv. Ivana Pavla II., koji, ističući važnost i plodove molitve Gospine krunice, uvjerava da moliti s Marijom i učiti u molitvi od Marije donosi pet važnih plodova neophodnih za ostvaren kršćanski život.

„Prvi plod zajedništva u molitvi s Marijom jest sjećati se Krista s Marijom. To je biblijsko sjećanje koje pomaže u vjeri i ljubavi otvoriti se Kristovoj milosti koju nam je on zaslužio otajstvima svoga života, smrti i uskrsnuća. Drugi je plod druženja s Marijom naučiti Krista od Marije. To ne znači samo zapamtiti nego naučiti njega samoga, u punini njegove osobnosti. Nitko nas bolje od Marije ne može uvesti u

poznavanje Isusa i njegova otajstva. Treći je plod postati sličan Kristu s Marijom. Kao Kristovi učenici svaki dan iznova trebamo nastojati sličiti Učitelju Kristu i, poput Marije, usvajati njegove osjećaje i stavove, stavljajući se na raspolaganje onom planu ljubavi koji on ima s čovjekom i čovječanstvom. Četvrti plod jest moliti Krista s Marijom. Temelj svake uspješne kršćanske molitve nisu lijepe riječi nego Božja dobrota. Važno je da u molitvi i molitvom otkrijemo Boga i njegovu ljubav. Mi često ne znamo moliti i zato je tu Marija koja nam svojim primjerom pokazuje kako moliti. Ona svojim majčinskim zagovorom daje podršku i našim molitvama“, kazao je Uzinić i zaključio petim plodom molitvenog zajedništva s Marijom – navješćaj Krista zajedno s Marijom, pri čemu je osobito potaknuo na svakodnevnu zajedničku molitvu u kršćanskim obiteljima.

Dodao je potom jednu preporuku koju je svojevremeno bogoslovima dao papa Franjo: „Uvijek imajte Gospu sa sobom. Molite krunicu, molim vas, nemojte je ostaviti. Uvijek imajte Gospu sa sobom u svom domu kao što ju je imao apostol Ivan. Ona vas uvijek prati i štiti.“

„Ova preporuka“, rekao je, „vrijedi i za nas druge katoličke vjernike i za naše domove. Znam da nam zbog mnogo obveza i stila života, koji članove naših obitelji odvodi na različite strane, možda to nije lako. No ne mora se svaki dan izmoliti svih dvadeset otajstava krunice, ne mora se čak ni onih pet. Dovoljno je jedno otajstvo, čak i jedna sabrana Zdravomarija. Nije važna kvantiteta molitve, broj Zdravomarija koje ćemo izgovoriti, nego kvaliteta. Osobito je važno, kada je riječ o našim obiteljima i obiteljskoj molitvi, da to bude zajedno“ rekao je propovjednik te zaključio, „Marija je bila i ostala žena molitve jer ona i sada moli s nama“.

Na kraju misnoga slavlja nadbiskup je predvodio posvetnu molitvu Majci Božjoj Trsatskoj pred ikonom Majke Milosti.

„Naviještati Krista s Marijom proizlazi iz druženja s Marijom u molitvi, osobito u molitvi krunice koja u sebi sadrži navješćaj temeljnih otajstava vjere. Zato je Gospina krunica ne samo molitva nego i navješćaj. Ovo je osobito važno i u obiteljskoj molitvi. Ali upozorio bih, ponukan javnim moljenjem krunica na našim trgovima, da to uvijek treba biti navješćaj Isusa Krista, a ne nas samih, naših ideja i programa. I da ne smije biti protiv drugih nego uvijek za druge i mora biti na Isusov i Marijin način. Molitva nije reći Bogu i drugima nešto o sebi, iako i to može biti uključeno u molitvu, već oslušivati što Bog ima reći nama. Marija je zato žena šutnje“, rekao je nadbiskup.

Nagrade i priznanja Hrvatskoga društva katoličkih novinara

Anđela Jeličić Krajcar dobitnica godišnje nagrade HDKN-a

Hrvatsko društvo katoličkih novinara o Svjetskom danu sredstava društvenih komunikacija, 15. svibnja, u sjedištu Hrvatske biskupske konferencije u Zagrebu, dodijelilo nagrade i priznanja.

Dopisnica Zvona iz Vatikana Anđela Jeličić Krajcar dobitnica je godišnje nagrade HDKN-a. Akreditirana novinarka Hrvatske radiotelevizije pri Tiskovnom uredu Svete Stolice izvještavanjem i reportažama o aktivnostima Svetoga Oca, o radu različitih tijela Svete Stolice te aktualnim temama iz života opće Crkve za religijske i informativne emisije HRT-a daje doprinos na medijskoj sceni u Hrvatskoj u informiranju i razumijevanju djelovanja Katoličke Crkve, ne samo s vjerskog nego i s društvenog aspekta. Među ostalim je praćenje Biskupske sinode i sinodskog procesa Katoličke Crkve o kojemu je kao novinarka, teologinja i bibličarka sudjelovala u nekoliko radijskih i televizijskih emisija analizirajući tijek sinode i rasprave o temama koje sinoda promiče. Autorski sudjeluje i u emisiji Duhovna misao na Hrvatskome radiju, a urednički i autorski potpisuje emisiju Duhovne misli za dobar dan Radija Pule Hrvatskog radija, koja svakodnevno slušateljima donosi evanđeoske poruke i meditacije kojima ukazuje na kršćanske vrijednosti. Na Radiju Puli uređuje i emisiju na talijanskom jeziku „La Parola del Signore“, koja se emitira svake nedjelje.

Nagrada za najbolju mrežnu stranicu s kršćanskim sadržajem dodijeljena je portalu Hrvatske katoličke mreže (HKM). Portal je počeo s radom 7. studenog 2018., kao dio krovne medijske organizacije Hrvatske biskupske konferencije, u sklopu koje su još Hrvatski katolički radio i Informativna katolička agencija.

Fra Hrvatinić Gabrijel Jurišić OFM, dobitnik nagrade za životno djelo, zahvalio je u ime svih dobitnika. Napisao je, prevodio i uredio brojne knjige, monografije i znanstvene članke te pokrenuo više listova i časopisa. Objavio više od 700 popularnih, stručnih i znanstvenih radova hagiografske, mariološke i povijesne tematike objavljivanih u listovima, časopisima i zbornicima.

OSIM NAGRADA DODIJELJENA SU I PRIZNANJA

Dobitnik je priznanja za kontinuirano dugogodišnje medijsko djelovanje Ilija Jakovljević, svećenik Porečke i Pulske biskupije, vicepostulator u kauzi za kanonizaciju bl. Miroslava Bulešića, dekan Vodnjanskog dekanata, župnik Nadžupe sv. Kuzme i Damjana u Fažani, pridodani sudski vikar i sudac, policijski kapelan za Policijsku upravu Istarske županije. Jakovljević je dvadeset godina suradnik brojnih crkvenih i svjetovnih redakcija raznih medija u Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini i Sloveniji. Gotovo desetljeće urednik je vjerske emisije „Naša zvona“ na Radiju Puli. Uređuje glasila i mrežne stranice, gostuje u televizijskim i radijskim emisijama. Medijsko djelovanje započeo je kao dopisnik biskupijskog vjersko-informativnog časopisa „Ladonja“ 2004. godine, čiji je suradnik do danas.

Urednik je i priređivač četrdesetak knjiga pretežno duhovne baštine Istre, a posebno valja istaknuti Duhovni dnevnik bl. Miroslava Bulešića, koji je do sada doživio 4. izdanja.

Damir Borovčak dobitnik je priznanja za promicanje istine o komunističkim zločinima. S. Zdravki Grgić, članici Mostarske provincije školskih sestara franjevki, priznanje je dodijeljeno za 30 godina uređivanja i vođenja vjerske emisije na Radiju Herceg-Bosne.

Priznanje za 30 godina postojanja dodijeljeno je Tiskovnom uredu Splitsko-makarske nadbiskupije, koji je osnovan 1994. godine kao jedan od prvih tiskovnih ureda u Crkvi u Hrvatskoj.

Vjerska emisija na Radiju Herceg-Bosne dobitnik je priznanja za 30 godina postojanja, priznanje je dodijeljeno i Radiju Marija Bistrica koji djeluje 25 godina. Ovogodišnji je dobitnik priznanja HDKN-a i Tjedna radio-emisija „Bosna Srebrna“ Svjetla riječi o 20. godišnjici emitiranja.

PREDSJEDNICA HDKN-A SUZANA PERAN: NOVINARI MIRA U SLUŽBI RADOSNE VIJESTI

U pozdravnoj riječi predsjednica HDKN-a Suzana Peran podsjetila je da ovogodišnji Svjetski dan društvenih komunikacija preko poruke pape Franje u središtu ima promišljanje o umjetnoj inteligenciji. „Tehnologije se mijenjaju i razvijaju, no ostaje bit novinarstva, a to je traganje za istinom, promicanje istinskih vrijednosti i, kao što kaže naš temeljni dokument 'ostvarivati zajedništvo i napredak'. I ove naše nagrade i priznanja su u znaku toga zajedništva, ali i kao potpora za daljnji napredak na području kršćanskog novinarstva.“ Na kraju je pozvala kolege da budu „novinari mira u službi Radosne vijesti“.

BISKUP GORSKI: BEZ VAS MNOGE DIVNE PORUKE EVANĐELJA NE BI DALEKO STIGLE

Okupljenima se prigodnom riječju obratio i predsjednik Odbora za sredstva društvenih komunikacija Hrvatske biskupske konferencije zagrebački pomoćni biskup Mijo Gorski, koji je dobitnicima uručio nagrade i priznanja. Zahvalio je svima koji djeluju i medijima koji svojim radom šire Riječ evanđelja jer je „najvažniji zadatak širiti evanđelje Isusa Krista. Tko god to čini na svoj način, u svome mediju, čini veliko djelo na koje nas je Isus sve pozvao“, rekao je biskup Gorski.

Biskup Gorski zahvalio je medijskim djelatnicima za sve što čine. „Bez vas mnoge riječi, mnoge divne poruke evanđelja ne bi daleko stigle. Prevažni ste u svom djelovanju jer bez vašeg djelovanja Crkva bi danas bila nemoćna proširiti Radosnu vijest. Zahvaljujući vama, ono što želimo prenijeti drugima dopire do svakog srca, ulazi u svaki dom i ostavlja trag“, istaknuo je.

Sažetak sinodalnog procesa u Crkvi u Hrvatskoj

Dijalog je put prema zajedništvu

Proces odgoja za sinodalnost treba biti kontinuiran i uključivati sve razine Crkve. Crkva treba biti otvorena, dinamična, usmjerena prema budućnosti, kritična prema sebi, ali i korektiv društva, te manje opterećena prošlošću.

Na mrežnoj stranici <https://sinoda.hbk.hr/smjernice/> objavljen je Sažetak Hrvatske biskupske konferencije u kojem su prikupljena zapažanja sinodalnih savjetovanja provedenih u biskupijama 2021. - 2022. godine. Donosimo glavne naglaske pojedinih točaka.

1. Pandemija koronavirusa i negativna percepcija sinodalnog puta u Njemačkoj izazvali su sumnju među vjernicima. Ipak, tijekom sinodalnog procesa prepoznata je važnost zajedničkog hoda u vjeri i uključivanja svih krštenika – posebno onih koji su se udaljili od Crkve – te je naglašena potreba za kvalitetnijim odnosima unutar zajednice.

2. Naglašena je važnost slušanja Božje riječi, što omogućava bolje slušanje i razumijevanje drugih. Vjernici su istaknuli potrebu za boljom komunikacijom između biskupa, svećenika i vjernika. Izražena je percepcija distance između klerika i laika te je prepoznata važnost uloge laika u životu Crkve, uključujući doprinos žena, manjina i isključenih.

3. Komunikacija u Crkvi treba biti prožeta Božjom riječju, integrirajući slobodu, istinu i milosrđe. Ispravna komunikacija temelji se na međusobnu uvažavanju, što je ključno za izgradnju dobrih odnosa. Odgajati za dobru komunikaciju jest imperativ ljudskog i duhovnog razvoja. Teškoće na koje se nailazi proizlaze iz suzdržanosti, proračunatosti, neautentičnosti, ali i nedostatka spremnosti na prevrednovanje vlastitih stavova, neprihvatanja drugih zbog razlika u mišljenju i sl.

4. Liturgija je središte susreta između Boga i vjernika, a euharistija je najljepši izraz vjere. Naglašena je važnost redovita sudjelovanja u euharistiji i sakramentalnom životu. Homilije trebaju biti jasne, aktualne i primjenjive na životne okolnosti vjernika. Istaknuta je potreba za aktivnijim sudjelovanjem vjernika u liturgijskim slavljinama i češćim

pristupanjem sakramentu pomirenja. Liturgijska glazba treba biti usklađena s liturgijskim propisima, ali i prilagođena senzibilitetu današnjih vjernika.

5. Vjernici laici prepoznaju svoju ulogu u misiji Crkve, sudjelujući u sakramentalnom životu, molitvi i djelima ljubavi. Iako svećenici ukazuju na poteškoću pronalaska suradnika, aktivni vjernici doprinose duhovnom rastu i životu zajednice. Potrebno je raditi na većem uključivanju laika. Sinodalna zasjedanja pomogla su vjernicima postati svjesnijima potrebe za aktivnijim sudjelovanjem i hrabrijim dijalogom sa svijetom.

6. Dijalog je put prema zajedništvu. Potrebno je odgajati i ohrabrivati vjernike za kulturu dijaloga i iznošenje vlastitih razmišljanja. Naglašena je potreba jačanja dijaloga između hijerarhije i laika, međužupni dijalog, dijalog s različitim crkvenim zajednicama, razvedenima, marginalnim skupinama, kao i onima koji su izgubili vjeru. U dijalogu s društvom Crkva može dati svoj doprinos u zaštiti nerođenih, promicanju obitelji, neradnoj nedjelji, pravima čovjeka, zaštiti okoliša i brizi za siromašne. Važno je jačati crkvene medije radi boljeg iznošenja stavova Crkve o aktualnim pitanjima. Što se tiče dijaloga s državnim vlastima, trebalo bi se više zalagati za socijalnu pravdu i socijalnu državu, veću solidarnost i uvažavanje različitosti.

7. Postoji percepcija snažna klerikalizma u Crkvi, ali i doživljaj Crkve kao zajednice vjernika. Potrebno je jačati povjerenje i zajedništvo između hijerarhije i vjernika laika te raditi na uključivanju laika u odlučivanje. Vjernici laici ističu kako se u župnim vijećima osjećaju kao pasivni promatrači događanja te kako su pojedini susreti odviše formalni, a premalo praktični te je potrebno poraditi na transparentnosti od izbora članova pa do aktivnosti iznošenjem prijedloga u oblikovanju pastoralnih planova župe. Istaknut je poticaj za

organiziraniji rad sa župljanima, posebno s mladima i s obiteljima, organiziranje hodočašća i prigodnih susreta i druženja, posvećivanje više pažnje pastoralu bolesnih i nemoćnih, uključujući i osobe s poteškoćama, te osvješćivanje Crkve za socijalno osjetljive skupine.

8. Ekumenizam je važno pitanje u Crkvi u Hrvatskoj, koja se nalazi na granici Istočne i Zapadne Crkve. Potrebno je više informiranja i formiranja vjernika o ekumenizmu kako bi se prevladale predrasude i neznanje te potaknula suradnja s drugim kršćanskim zajednicama.

9. Sinodalne rasprave jačaju svijest o ulozi Duha Svetoga u Crkvi. Važno je oslušivati Duha Svetoga za donošenje odluka u skladu s Božjom voljom. Primjećuje se letargija pojedinih vjernika koji više vole gotove recepte i odluke negoli uključiti se u procese odlučivanja. Izražena je potreba uključivanja i motiviranja onih koji ne sudjeluju redovito ili nisu prisutni u krugu zajednice (marginalizirane skupine).

10. Proces odgoja za sinodalnost treba biti kontinuiran i uključivati sve razine Crkve. Potrebno je oblikovanje svijesti o sinodalnom hodu pri čemu katolički mediji imaju važnu ulogu. Vjernici su nerijetko neadekvatno informirani i formirani za život u Crkvi i s Crkvom. Prepoznaje se potreba za novom evangelizacijom, za formacijom vjernika laika za razne službe u Crkvi, kao i važnost katehetskog poučavanja svih dobnih skupina vjernika. Nemali broj vjernika uspostavlja vezu sa svojom župnom zajednicom samo po potrebi. Crkva treba biti otvorena, dinamična, usmjerena prema budućnosti, kritična prema sebi, ali i korektiv društva, te manje opterećena prošlošću. Naglašena je potreba pomlađivanja svih tijela suodgovornosti unutar župa, kao i potreba rada na okupljanju mladih i motiviranju za pripadnost župi.

Pripremila: Bruna Velčić

P. Stanko Perica SJ predvodit će mise trodnevnicе u katedrali uoči proslave blagdana sv. Vida, zaštitnika Riječke nadbiskupije.

Solidarnost i zajedništvo neodvojivi su od molitve i kontemplacije

Velikim se izazovom pokazuje raditi nešto za druge, a ne samo za dobrobit svoje duše. Prava pastoralna formacija mora stvarati kristolike ljude, one koji uviđaju da se stvari mogu mijenjati nabolje i da su odgovorni za njihovo mijenjanje.

Razgovarao: Marko Medved

Stanko Perica, član Družbe Isusove, rođen je 1983. u Rijeci. Za svećenika je zaređen 2018., a za duhovni poziv odlučio se nakon završena Pravnog fakulteta u Rijeci i započeta rada u odvjetničkom uredu. Ravnatelj je Isusovačke službe za izbjeglice u jugoistočnoj Europi, službe koja je u zadnje vrijeme izrazito važna u kontekstu intenzivnih migracija. Povod je razgovoru i sudjelovanje p. Perice u dvjema trodnevnicama u Rijeci, uoči Presvetog Srca Isusova na Zametu i Sv. Vida u katedrali.

■ Ravnatelj ste Isusovačke službe za izbjeglice, koja je istaknuta u socijalnom angažmanu spram migranata, izbjeglica i stranih radnika. Uz to ste dosta pastoralno angažirani, pa uz redovitu englesku misu u Zagrebu, ovih dana u riječkoj katedrali vodite trodnevnicu pred Sv. Vida, a prije toga na Zametu uoči Srca Isusova. Nije baš česta takva kom-

binacija socijalnog i pastoralnog angažmana. Idu li zajedno duhovnost i društvena zauzetost?

Imam privilegij biti angažiran u jednom socijalnom apostolatu koji je prilično etabliran, a ima i drugih, napose redovnika i redovnica, koji na sličan način djeluju. Mislim da su socijalni i pastoralni angažman neodvojivi, premda u praksi često ne izgleda tako. Naime često se pastoral svodi na beskonačnu duhovnu formaciju, što vjernike zapravo reducira na pasivne primatelje informacija. Puno se radi na formaciji mladih, mnoštvo je ponuda i u obiteljskom pastoralu, ali se velikim izazovom pokazuje raditi nešto za druge, a ne samo za dobrobit svoje duše. Papa Franjo kaže da danas Isus kuca iznutra da ga pustimo van u svijet.

Razumljivo je da onima koji tek kreću na put vjere treba obilje poticaja, no kada je netko vjernik više desetljeća, a još traži svoje temelje, onda zacijelo nešto nije u redu. Prava pastoralna formacija mora stvarati kri-

■ SLJEDEĆE GODINE SLAVIMO 100 GODINA OD USTANOVLJENJA BISKUPIJE U RIJECI. KAKO PROCJENJUJETE IDENTITET KRŠĆANA OVDJE, ŠTO JE SPECIFIČNO I KOJI SU PROBLEMI?

Rijeka je kao grad poznata po raznolikosti, a manje je poznato da je takva i riječka Crkva. Među vjernicima brojni su doseljenici, npr. u moju župu mnogi su za vrijeme rata doselili iz Bosne, a ranije i iz Slavonije i Dalmacije. I među klerom mnogo je svećenika koji podrijetlo vuku iz drugih krajeva, a time su neizbježno obilježeni nešto drukčijim mentalitetom i načinom življenja kršćanstva. Sve je to bogatstvo kojim raspolažu kršćani u Rijeci. No ono iziskuje više odgovornosti i ozbiljnosti u stvaranju zajedništva, više truda oko nekih stvarnosti koje su drugdje samorazumljive.

Svijet živi u vremenu polarizacije, kada se tako lako drugoga eliminira zbog političkih, moralnih, socijalnih ili drugih preferencija, čak i kada se razlikuju u nijansama ili interpretacijama. Mislim da je velika zadaća i poslanje riječke Crkve živjeti zajedništvo u takvim okolnostima i biti znak našem vremenu.

Osim toga, to nije Crkva koja raspolaže velikim posjedima, materijalnim bogatstvom, kao ni velikim društvenim utjecajem. Baš

zbog toga može biti nenavezana, socijalno zauzeta, otvarati nova područja djelovanja, biti osjetljiva na vapaj siromašnih i potlačenih. U Rijeci nema puno mjesta tradicionalnih pobožnosti, nema velikih procesija, proštenja su mala ili prilično sekularizirana. To se može činiti kao slabost, ali zapravo je prilika da se lakše nego drugdje potiču nove forme vjerničkog angažmana, novi oblici kršćanski motivirane zauzetosti.

Rijeka možda ne može napuniti veliku dvoranu na koncertu duhovne glazbe, možda nema mnoštvo vjerskih tradicija koje ljude potiču na sudjelovanje, ali ima mnogo ljudi koji žive svoju vjeru djelima, koji se daju za druge, koji su spremni surađivati i s onima različitim od sebe. Vjerujem da je zadaća budućnosti te napore učiniti vidljivijima, povezanijima i sustavnijima, poticati ih i graditi mentalitet solidarnosti i zajedništva. Kako veli papa Franjo, „ako budućnost ne bude u znaku zajedništva, neće je ni biti”.

stolike ljude, one koji uviđaju da se stvari mogu mijenjati nabolje i da su odgovorni za njihovo mijenjanje.

Sveti papa Pavao VI. i pape nakon njega ponavljali su da je Crkva „stručna u čovječstvu”, da ima vječni interes za sve što se tiče ljudi. Oni koji su u nauk Crkve slabije upućeni katkad stereotipno misle da je njezina misija povrat predmodernih vrijednosti. Drugi se pak boje posvjetovljene Crkve, koja se pretvara u humanitarnu organizaciju koja pomaže samo materijalno. No temelj za Crkvu uvijek ostaje Isus. On je bio siromašan i ako ga želimo nasljedovati, moramo biti prijatelji siromašnih. Sveti Ivan Pavao II. u enciklici „Socijalna skrb” (*Sollicitudo rei socialis*) pisao je da se Crkva snagom svoga evanđeoskog poslanja osjeća po-

■ Strani radnici sve su prisutnija stvarnost u našoj zemlji. Često čujemo za primjere nedoličnog odnosa spram njih. Kako procjenjujete trenutnu situaciju, što bi se moglo bolje učiniti, koje mjere savjetovati državi?

Strani su radnici stvarnost svih razvijenih zemalja. Kod nas su radnici iz dalekih zemalja stvarnost koja se razvila brzo i intenzivno. Možemo učiti iz primjera zemalja u kojima je useljništvo duža tradicija, ali i iz crkvenih dokumenata. Pastoralna konstitucija *Gaudium et spes* Drugog vatikanskog koncila, donesena prije 59 godina, govori da strane radnike treba štiti od diskriminacije, pomoći im dovesti obitelj, naći pristojan stan i uključiti se u društveni život (br. 66). Dakle

potrebni su zakoni koji sprječavaju njihovo iskorištavanje te dobra provedba tih zakona.

Trebali bi biti tretirani kao i domaći radnici u pogledu plaća, radnih uvjeta, prava na odmor i bolovanje,

prava na plaćeni prekovremeni rad i sl. Ne smije se dopustiti da žive u neljudskim uvjetima, u prenatranim sobama, bez temeljnih higijenskih uvjeta. Također valjalo bi imati promišljenu useljeničku politiku, planirati koji profil radnika i studenata želimo poticati da dođu, gdje će biti smješteni, kako će se integrirati, kada će moći dovesti svoje obitelji.

Svega toga u Hrvatskoj manjka. Manjak je kvalitetnih mjera uostalom razlog zbog kojeg domaći ljudi napuštaju Hrvatsku, tražeći društva koja su uređenija i s manje izraženom korupcijom i nepotizmom. Ukoliko manjka promišljenosti i djelovanja, onda se stvari događaju po

inerciji, a to znači imati radnike druge klase, getoizaciju, paralelno društvo, međusoban strah i prijezir domaćih i stranaca.

Političari koji pojednostavljujuće i populistički govore protiv stranih radnika zapravo odbacuju odgovornost i potiču upravo takvu inertnost, što onda uvjetuje katastrofalnim rezultatima na koje nas oni navodno upozoravaju. Zlo se može činiti djelovanjem, ali strukturno zlo češće se čini nedjelovanjem, koje onda generira obespravljenost. Tada govorimo o institucionalnom nasilju, koje se provodi po slovu zakona. Slično se u Isusovo vrijeme događalo sa Samaritancima, koji su po zakonu bili smatrani nečistima i nedostojnima kontakta, pa Isus ukazuje na nepravdu takva sustava. Premda je postojao obilazni put iz Galileje prema Judeji kojim se izbjegavala Samarija, Isus namjerno prolazi kroz tu regiju jer želi stati na kraj bešćutnosti i indiferentnosti.

■ Što dakle kršćani mogu učiniti vođeni tim primjerom?

Na osobnoj razini pozvani smo biti ljudi empatije i solidarnosti, ne oni koji okreću glavu već oni koji prepoznaju brata i sestru u nevolji i nikad tu nevolju ne iskorištavaju. Kršćanstvu je stran svaki rasizam, podjela na kaste, nadmoć jednih nad drugima. Kako bi prepoznali osobu u potrebi i mogli joj izići ususret, važno je biti informiran, inače se redovito naša empatija svodi na sentimentalizam i virtualnu solidarnost. Na razini zajednice trebali bismo polako početi tražiti prostore u kojima je naš socijalni angažman potreban u suvremenom društvu.

Druge su zemlje s velikim kršćanskim zajednicama tu učinile velike korake. Npr. u Portugalu, Španjolskoj, Francuskoj i Italiji mnoge su župne zajednice već godinama angažirane u integraciji

Na osobnoj razini pozvani smo biti ljudi empatije i solidarnosti, ne oni koji okreću glavu već oni koji prepoznaju brata i sestru u nevolji i nikad tu nevolju ne iskorištavaju. Kršćanstvu je stran svaki rasizam, podjela na kaste, nadmoć jednih nad drugima.

zvanom biti na strani siromašnih (br. 39). S druge strane Crkva je zajednica i kao ljudi Crkve moramo biti stručnjaci za zajedništvo.

Bez vjere u Boga nema čvrstih i postojećih razloga za pozivanje na solidarnost i zajedništvo, i zato su solidarnost i zajedništvo neodvojivi od molitve i kontemplacije. To je razlog zašto su pastoral i socijalni angažman međusobno uvjetovani. Stranci i migranti pak uvijek dovede u pitanje našu solidarnost i zajedništvo pa su zato i u Bibliji uvijek u središtu pastorala i socijalne zauzetosti.

stranaca. Nude im hitni smještaj, župljani volontiraju održavajući tečajeve jezika, instrukcije djeci, organiziraju se druženja i sklapaju prijateljstva. U Mađarskoj gotovo je čitav socijalni rad s Romima, koji čine desetak posto populacije, država povjerila vjerskim organizacijama. Crkveni redovi i vjerske organizacije ondje su zadnjih godina novcem iz europskih i državnih fondova u više od 300 naselja podigli zgrade i institucije u kojima mali Romi uče, druže se, prima-ju zdravstvenu i socijalnu skrb i po prvi put u povijesti imaju djetinjstvo poput ostalih vršnjaka. U Austriji i Njemačkoj župna pastoralna vijeća raznih župa međusobno se umrežavaju i dijele iskustva u socijalnim inicijativama koje imaju. Izdvajaju u zajedničke fondove koje onda koriste za formaciju svojih članova, studentske posjete, humanitarnu i pravnu pomoć i sl. Inicijative u ovim zemljama dolaze od biskupa, župnika, ali jednako često i od laika. To su primjeri sinodne Crkve koja razlučuje znakove vremena i djeluje u skladu s njima.

■ **Druga kategorija stranaca jesu migranti koji prolaze tzv. balkanskom rutom, kojoj pripada i Hrvatska. Nakon iskustva proteklih godina, kakvo je sada stanje s njima?**

Mnogo ljudi i dalje prolazi kroz našu zemlju i susjedne teritorije u potrazi za boljim životom na Zapadu. Oni nemaju mogućnost apliciranja na radnu dozvolu ili da na neki drugi legalni način dođu u Europu, pa prolaze ilegalno. Redovito se njihove obitelji zadužuju kako bi se platilo put, u nadi da će se ostvarenom zaradom na Zapadu dug vratiti i obitelj izvući iz siromaštva.

Imajući na umu demografsku i ekonomsku situaciju u azijskim i afričkim zemljama iz kojih se najčešće migrira, izgledno je da će se taj proces nastaviti. I ovdje bi valjalo promišljenije djelovati, a ne prepuštati stvari inerciji, tj. kaosu na granicama, omogućavati visoke zarade krijumčarima i stvarati migrantske hotspotove u siromašnim zemljama.

Trebalo bi uvesti više mogućnosti zakonitih i kontroliranih dolazaka, kao što su radna dozvola, spajanje obitelji, studentske stipendije, sponzorirani dolasci i sl. Tada migranti ne bi upadali u dužničko ropstvo i puno bi se brže integrirali.

Valjalo bi pokazati i više ekonomske solidarnosti sa zemljama iz kojih migranti dolaze kako bi im se omogućio dostojanstven život i bez migriranja. A trebalo bi

imati i više solidarnosti prema onima koji su životno ugroženi, koji su proganjani u svojim domovinama, a ne mogu odande pobjeći, pa određenom broju takvih ljudi pomoći tako da im se omogući dolazak u Europu. To već rade mnoge crkvene organizacije u tradicionalno kršćanskim zemljama, u projektu humanitarnih koridora.

U svakom slučaju migranti neće nestati, sviđali se nekome ili ne. To je stvar-

Svojim utjelovljenjem Bog je posvetio zemlju pa je za vjernika ignoriranje zemaljskih stvarnosti zapravo hereza gnosticizma.

nost koja će obilježiti naredna desetljeća i zato su važne mjere kojima će se migriranje normalizirati, umjesto da, kao što je sada većinom slučaj, nepoduzimanjem mjera stvar bude prepuštena kaosu i patnji na svim stranama.

■ **Zašto kao kršćani često ne vidimo da je pomoć migrantima zahtjev evanđelja i kako možemo odgovoriti na strahove ljudi?**

Kršćanski se osjećaj obično razvija od vertikalnog prema horizontalnom. Na početku vidimo samo sebe i Boga i trudimo se taj odnos učiniti bliskim i emotivnim kako bismo se osjećali bolje, uspješnije se suočavali s izazovima života i, u konačnici, osigurali si vječnost. Zreo kršćanin u idućoj će fazi početi uočavati kako Bog prebiva u stvarnosti oko njega, kako ne može zanemariti svijet ukoliko želi biti vjernik. Isus je raspet u toliko stvarnosti našega života i naša je kršćanska dužnost skinuti ga s križa, omogućiti tim stvarnostima da se preobrazu, uskrsnu.

Svojim utjelovljenjem Bog je posvetio zemlju pa je za vjernika ignoriranje zemaljskih stvarnosti zapravo hereza gnosticizma.

Nažalost, to nas krivovjerje prati od prvih kršćanskih vremena. Ono proizlazi iz straha od svijeta, koji zaista jest i uvijek će biti pun prljavština, nepravdi, prijevara, zlobe. No ako ijedna religija ne predstavlja bijeg od te stvarnosti, onda je to

kršćanstvo, koje započinje upravo time što Bog ulazi u stvarnost. On tu stvarnost nikakvim čarolijama ne preobražava već se ustrajno i hrabro suočava s nepravdom da bi pridigao onoga koji je slab, vratio u zajednicu onoga koji je odlutao, dao nadu onome koji ju je izgubio. Taj je proces Isus nazvao kraljevstvom nebeskim i mi ga trebamo nastaviti graditi u našim sredinama. Pritom ne smijemo zaboraviti kako nismo svi jednako iskusni i ne moramo od svih očekivati jednaku razinu zauzetosti. Ipak valja tu zauzetost svjedočiti prije svega kako bismo braću i sestre kršćane oslobodili od straha i zativrenosti.

■ **Rođeni ste u Rijeci, živjeli ste na Viškovu, što je presudno utjecalo na Vas pri izboru životnog puta?**

Bio sam dosta aktivan u svojoj župi, kao čitač, u pastoralnom vijeću i u Caritasu. Župa svetog Mateja u vrijeme mojeg duhovnog stasanja bila je vrlo aktivna, dala mi je osjećaj zajedništva, usmjerila je moje ideale prema stvarnim iskustvi-

ma, potakla me da počnem razmišljati o tome kako bi lijepo bilo u okviru neke zajednice posvetiti svoj život Bogu i ljudima. Oduševljavalo me je zajedništvo koje je u župi postignuto ponajprije karitativnim angažmanom, gdje je želja da se pomogne župljaninu u nevolji ujedinjavala mlade i stare. U tom sam poticaju prepoznao poziv da se pridružim isusovačkom redu.

Nije to česta odluka u našim krajevima. Rekli su mi da je posljednju mladu misu u crkvi sv. Mateja slavio fra Marijan Blažić, mučenik s Dakse, i to 1920., dakle 98 godina prije mene. Ipak to je kraj gdje mnogi ljudi iskreno i praktično žive svoju vjeru. Mislim da ju je i ljepše živjeti ondje gdje ona nije samorazumljiva, gdje biti kršćaninom više košta nego što donosi prednosti. Zahvaljujući tome jako mi je bliska ona Crkva kakvu želi papa Franjo, tj. siromašna Crkva, koja djeluje kao poljska bolnica, u kojoj nema klerikalizma, koja ima oblik poliedra u kojem se posebnosti ne poništavaju.

Redovnički poziv vidim kao važan znak našeg vremena, znak koji ukazuje na nekonvencionalne vrijednosti, koji daje primjer kršćanske slobode, nenavezanosti, poletnosti. Mene osobno uvijek oduševi i daje mi energiju kada vidim da je netko skroman, blag, a opet pun elana i angažiran u velikim projektima. Tako sam uvijek zamišljao redovništvo i sretan sam što je ono kod nas još u velikoj mjeri prisutno.

Na pitanje novinara o temi Međugorja kardinal Fernandez je pojasnio da se nije došlo do nekog novog zaključka, no uz ove norme trebalo bi biti lakše nastaviti proces i doći do nekog zaključka. Jednako vrijedi i za druge slučajeve koje Dikasterij za nauk vjere godinama proučava.

Foto: radiopostaja Mir Međugorje/IKA

Nove norme za procjenu navodnih nadnaravnih fenomena

Od sada lokalni biskup zajedno s Dikasterijem neće izjavljivati je li fenomen poput ukazanja „nadnaravnog podrijetla“ već će sagledavajući plodove razmatrati je li pastoralno koristan i u skladu s evanđeljem i naukom Crkve.

Piše: Anđela Jeličić Krajcar

U petak 17. svibnja objavljen je dokument Dikasterija za nauk vjere o proceduralnim normama za razlučivanje navodnih nadnaravnih fenomena. Dokument je bio potreban jer se u proteklom stoljeću pojedine fenomene olako proglasilo nadnaravnima, stoga se sada ističe da je – umjesto pitanja o nadnaravnosti pojedinih fenomena – potrebno sagledati pastoralnu situaciju, probleme i korist, te razlučiti može li nečija privatna objava, poput navodna ukazanja, biti od koristi kao potpora za rast u vjeri.

U uvodu dokumenta kardinal Fernandez pojašnjava da su ovakvi fenomeni često „donijeli veliko bogatstvo duhovnih darova, rasta u vjeri, pobožnosti, bratstvu i služenju, a ponegdje potaknuli nastanak svetišta u cijelom svijetu, koji su danas srce pučke pobožnosti mnogih naroda“. No postoji i mogućnost da su u nekim „slučajevima navodnog nadnaravnog podrijetla“ prisutne kritične točke s vrlo ozbiljnim posljedicama za vjernike. To su slučajevi gdje se iz navodnog fenomena izvlači „korist, moć, slava, osobni interes“, sve do ovladavanja drugim osobama i njihova zlostavlja-

nja. Mogu postojati i „pogreške u nauku, osiromašenje evanđeoskog nauka te širenje sektaškog duha“, ističe Fernandez.

Od sada lokalni biskup zajedno s Dikasterijem neće izjavljivati je li fenomen poput ukazanja „nadnaravnog podrijetla“ već će sagledavajući plodove razmatrati je li pastoralno koristan i u skladu s evanđeljem i naukom Crkve te donijeti jednu od šest mogućih ocjena. Najviša, „nihil obstat“, znači da se ništa ne protivi promicanju fenomena, zbog dobrih plodova. Drugi je stupanj „prae oculis habetur“ – detaljnije razlučivanje i pojašnjavanje eventualnih poruka vezanih uz fenomen poput ukazanja ili vizije. Treći stupanj, „curatur“, toleriranje je fenomena, zbog dobrih plodova, no bez njegova promicanja; četvrti stupanj – „sub mandato“ – uključuje posebnu upravu nad područjem zbog popratnih pojava, poput financijskih zloupotreba; peti stupanj, „prohibetur et obstruatur“, jest zabrana, a šesti je stupanj, ili moguća ocjena, „declaratio de non supernaturalitate“, zabrana i jasna deklaracija o nenadnaravnom podrijetlu fenomena. Strogo definirana nova procedura dopustit će brže donošenje odluka o pri-

znavanju i toleriranju, poštujući pučku pobožnost.

Istovremeno je Svetom Ocu pridržano da nakon odgovarajuće istrage i studija izda proglas o nadnaravnom podrijetlu određenog fenomena.

Među brojnim prisutnim novinarima na predstavljanju dokumenta u Tiskovnom uredu Svete Stolice postavljeno je više pitanja o statusu Međugorja. Odgovorio je prefekt Dikasterija za nauk vjere kardinal Victor Manuel Fernandez.

Pojasnio je da se o Međugorju nije došlo do nekog novog zaključka, no uz ove norme trebalo bi biti lakše nastaviti proces i doći do nekog zaključka. Jednako vrijedi i za druge slučajeve koje Dikasterij za nauk vjere godinama proučava.

Fernandez je naglasio kako se često događa da takvi fenomeni imaju normalan i dobar razvoj, s dobrim plodovima – te je kao primjer izdvojio brojna svetišta diljem svijeta koja su nastala upravo nakon takvog, osobnog izvanrednog fenomena. U najvećem broju slučajeva ni lokalni biskup ni Dikasterij za nauk vjere nisu izdali izjavu o „nadnaravnom podrijetlu“ fenomena. Stoga, kako bi se

neki pozitivan fenomen razvio – s dobrim plodovima – nije potrebna takva izjava, ako je u potpunom skladu s evanđeljem i naukom Crkve. Zato u povijesti postoji vrlo mali broj izjava o nadnaravnom podrijetlu.

U tom smislu ono što novi dokument predlaže – a to je ocjena „nihil obstat“, tj. ništa se ne protivi – ne osiromašuje niti umanjuje fenomen, jer radi se o privatnim objavama koje, naglasio je Fernandez, ne traže teologalnu vjeru već ljudsku vjeru. One ne čine polog kršćanske vjere već mogu biti od pomoći čovjeku. Ako ih prihvatimo, mogu nam činiti dobro i pomoći živjeti bolje.

Stoga će prema novim normama biti lakše doći do takve javne ocjene, koje će pomoći i rastu samog fenomena, vodeći ga i usmjeravajući.

Kardinal Fernandez naglasio je kako je i vrlo ozbiljni teolog kao Hans Urs von Balthasar iza sebe imao susret s određenim iskustvima ovog tipa, koje je doživljavala jedna njegova prijateljica. Dok su se neki pitali kako je moguće da on u to vjeruje, njegova se teologija nadahnjivala i na tom izvoru. S jedne strane možemo sumnjati u takve fenomene, ali ne možemo nijekati ljepotu i korisnost njegove teologije. Zato je potreban oprez, naglasio je Fernandez, s jedne strane oprez u priznavanju, s druge strane oprez da se ne ugasi djelovanje Duha.

Na pitanje novinara o temi Međugorja kardinal Fernandez rekao je da bi izjava o nadnaravnosti fenomena za Božji narod podrazumijevala i svetost samog vidioca za njegova života. Zbog toga se izbjegava izjava o „nadnaravnosti“ jer vidjelac danas može biti dobra osoba, a sutra učiniti bilo što s obzirom na to da je slobodan i slab, kao i svi ljudi, poručio je predstojnik Dikasterija za nauk vjere.

Kao još jedan problematičan aspekt istaknuo je navodne „poruke“ Gospe upućene određenom biskupu, poput prijekora, naredbi i sl. te je upozorio da to mogu biti fantazije, nesvjesne želje, vjerojatno izmiješane s osobnim iskustvom pojedinca. Upravo zbog takvih detalja potrebno je uvijek iznova preispitivati i vrednovati cjelokupnu sliku i osobno iskustvo te razlučivati – uvijek iznova – cjelokupan fenomen i njegove plodove u skladu s evanđeljem i naukom Crkve.

Sakramenti nam daju snagu za život. Oni su djelovanje Krista na naše duše. Oni su kanali ili rijeke koje istječu iz Kristova otvorenog boka po Marijinim rukama za nas. (popratni tekst uz grafiku o sakramentima iz Baltimorskog katekizma)

O sakramentima općenito (usp. KKC 1113 – 1131)

Piše: Goran Žan
Lebović Casalonga

U ovom serijalu o sakramentima namjera nam je pokazati teološke, disciplinske i liturgijske odredbe oko sakramenata Crkve.

ŠTO SU SAKRAMENTI

Sakramenti su djelotvorni znakovi milosti koje je ustanovio Krist i povjerio Crkvi, po kojima nam se podjeljuje božanski život. Vidljivi obredi kojima se sakramenti slave označavaju i ostvaruju milosti vlastite svakom od njih. Sakramenti donose plod kod onih koji ih primaju s potrebnim raspoloženjem.

USTANOVA SAKRAMENATA

U Crkvi ima sedam sakramenata: krst, potvrda ili krizma, euharistija, pokora, bolesničko pomazanje, sveti red i ženidba. Sav se liturgijski život Crkve kreće oko euharistijske žrtve i sakramenata. Držeći se naučavanja Svetoga pisma, apostolskih predaja i jednodušna mišljenja Otaca, Crkva ispovijeda da je sve sakramente Novoga zakona ustanovio Gospodin naš Isus Krist.

SAKRAMENTI U ŽIVOTU CRKVE

Krist je poslao apostole da „u njegovo ime propovijedaju obraćenje i otpuštenje grijeha po svim narodima“ (Lk 24, 47). „Pođite dakle i učinite mojim učenicima sve narode krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga“ (Mt 28, 19). Poslanje krštavanja, dakle sakramentalno poslanje, uključeno je u poslanju naviještanja evanđelja jer se sakrament pripravlja riječju Božjom i vjerom koja je pristajanje uz tu riječ. Crkva u sakramentima djeluje kao „svećenička organski uređena zajednica“: po krštenju i potvrdi svećenički narod Božji biva osposobljen slaviti liturgiju; s druge strane neki vjernici, „zaodjenuti svetim redom, u Kristovo se ime postavljaju da Crkvu hrane Božjom riječju i milošću“. Tri sakramenta: krštenje, potvrda i sveti red, osim milosti podjeljuju sakramentalni biljeg ili „pečat“ po kojemu kršćanin sudjeluje u Kristovu svećeništvu i pripada Crkvi prema različitim stanjima i službama. To je suobličjenje s Kristom i s Crkvom, ostvareno po Duhu, neizbrisivo: u kršćaninu ostaje zauvijek kao pozitivno raspoloženje za milost, kao obećanje i jamstvo božanske zaštite i kao poziv na bogoštovlje

i služenje Crkvi. Ti se sakramenti stoga ne mogu ponoviti.

KOJA JE SVRHA SAKRAMENATA?

Svrha je sakramenata posvećivanje ljudi, izgrađivanje tijela Kristova i iskazivanje štovanja Bogu, a kao znakovi služe i za poučavanje. Vjeru ne samo da pretpostavljaju nego je riječima i stvarima hrane, jačaju i izražavaju; zato se i zovu sakramentima vjere. Vjera Crkve prethodi vjeri vjernika, koji je pozvan uz nju prionuti. Kad Crkva slavi sakramente, ispovijeda od apostola primljenu vjeru. Odatle stara izreka: „*Lex orandi, lex credendi* – Zakon moljenja jest zakon vjerovanja.“ Ako se dostojno slave u vjeri, sakramenti podjeljuju milost koju označavaju. Oni su učinkoviti jer u njima djeluje sam Krist: on krsti, on u sakramentima djeluje da udijeli milost koju sakrament označava. Otac uvijek uslišava molitvu Crkve svoga Sina koja, u epiklezi (zazivu Duha Svetoga) svakog sakramenta, izražava vjeru u moć Duha. Kao što vatra preobražava sve što dotakne, tako Duh Sveti preobražava u božanski život ono što je podložno njegovoj moći.

KAKO SAKRAMENTI DJELUJU?

To je smisao tvrdnje Crkve: sakramenti djeluju *ex opere operato* (doslovno: „samim time što je čin izvršen“), tj. snagom Kristova djela spasenja izvršena jednom zauvijek. Iz toga proizlazi da „sakrament [...] nije ostvaren pravednošću čovjeka koji ga podjeljuje ili prima, nego Božjom moći“. Kad se koji sakrament slavi u skladu s nakanom Crkve, u njemu i po njemu djeluje moć Krista i njegova Duha, neovisno o osobnoj svetosti službenika.

PLODOVI SAKRAMENATA

Ipak, plodovi sakramenata ovise i o raspoloženju onoga koji ih prima. Crkva tvrdi da su sakramenti Novoga saveza vjernicima nužni za spasenje. „Sakramentalna milost“ jest milost Duha Svetoga koju je darovao Krist i koja je vlastita svakom sakramentu. One koji ih primaju Duh ozdravlja i preobražava suobličavajući ih Sinu Božjemu. Plod je sakramentalna života to da Duh posinaštva pobožanstvenjuje vjernike, životno ih sjedinjavajući s jedinim Sinom, Spasiteljem.

Fotograf i humanitarac Nikola Kurti već je tri desetljeća nezaobilazan suradnik mjesečnika *Zvona*, a nedavno je zbog humanitarnih aktivnosti primio godišnju nagradu Primorsko-goranske županije.

Humanitarnim akcijama povezao dvije ljubavi – fotografiju i sport

„Ovu nagradu PGŽ-a vidim kao potvrdu dobrog rada, ali je doživljam kao priznanje svim ljudima koji su sudjelovali, kupili fotografije, dresove, lopte i druge predmete na aukcijama, kao i svima onima koji iz dana u dan doniraju vrijedne predmete iz svojih kolekcija.“

Fotograf i humanitarac Nikola Kurti već je tri desetljeća nezaobilazan suradnik mjesečnika *Zvona*, prisutan na svakom važnijem događaju Riječke nadbiskupije. Njegov fotografski rad poznat je i prepoznat već četiri desetljeća, otkad je s bratom Josipom (Zefi) 1986. otvorio fotografsku radnju u Opatiji. Službeni je fotograf HNK-a Rijeketa i Riječke nadbiskupije, često ga za fotografiranje zovu brojni vrtići, škole, fakulteti, organizatori raznih manifestacija, a prisutan je i na najznačajnijim događajima u životima brojnih sugrađana, na vjenčanjima, krštenjima, krizmama i drugim slavljinama. Osim kao fotograf, posljednjih desetak godina aktivan je i kao humanitarac. Za uspješne je humanitarne akcije i nesebičnu pomoć potrebitima 18. travnja primio godišnju nagradu Primorsko-goranske županije.

■ **Sigurno je najpoznatija Vaša humanitarna akcija „Nasmiješena lica Riječkog karnevala“ koju jednom godišnje organizirate već 12 godina. Podsjetimo o čemu se radi?**

Svake godine na kraju karnevala, pod pokroviteljstvom Turističke zajednice grada Rijeketa i Caritasa Riječke nadbiskupije, održimo ovu akciju. Radi se o izložbi i prodaji fotografija s Riječkog

karnevala od koje sav prihod ide u neku, za tu godinu odabranu, ustanovu.

Akciji se svake godine odazove priličan broj naših sugrađana i oni kupnjom fotografije doniraju izravno na račun potrebitne osobe ili organizacije s kojom te godine radimo. Raduje što je vrijednost ove akcije prepoznala i Turistička zajednica grada Rijeketa pa je promovira i putem izložbe fotografija na postamentima koji su izloženi na Korzu tijekom deset dana. Na našoj mrežnoj stranici www.fotokurti.com građani mogu odabrati fotografiju ili fotografije koje žele da im napravimo u formatu 30x45 centimetara i uokvirimo te za to uplaćuju donaciju. Uokvirenu fotografiju mogu preuzeti u fotografskom studiju u Užarskoj ulici u Rijeci.

Nastojim da se svake godine sredstva prikupljaju za neku drugu organizaciju ili pojedinca. Ove godine prikupljali smo sredstva za šestogodišnjeg Stjepana Budimira iz Rovinja, hrabro dijete koje se bori s 11 teških medicinskih dijagnoza. Bila je to 13. humanitarna akcija u nizu.

■ **Tom su akcijom novčanu pomoć barem jednom dobile sve karitativne ustanove Riječke nadbiskupije. Caritasov dom za žene i djecu žrtve obiteljskog nasilja „Sveta Ana“, Hospicij „Marija Kozulić“, Prihvatilište za be-**

skućnike „Ruže sv. Franje“, Socijalna samoposluga „Kruh sv. Elizabete“, Kuća utočišta sv. Vinka Paulskog i, naravno, Caritas. Zašto ste u početku birali baš crkvene ustanove?

Često sam u kontaktu s časnim sestrama i ljudima koji te ustanove vode i vidio sam da bi pomoć dobro došla. Kako ih osobno poznajem, bio sam siguran da će se novac koji se prikupi mojim akcijama korisno upotrijebiti.

Osim toga, pomaganje potrebitima moj je način da zahvalim Bogu na svemu što mi je dao u životu i mislim da je onda logično da ustanove kojima pomažemo budu one koje su povezane s Riječkom nadbiskupijom.

■ **Nije prošao ni jedan veći događaj u Riječkoj nadbiskupiji u posljednjih 30 godina, a da niste bili na njemu i poslali fotografije. Prije svega tu je suradnja s našom mjesečnikom *Zvona*, ali fotografije ste slali po potrebi i nadbiskupu Devčiću, sada Uziniću, brojnim svećenicima, časnim sestrama. I po tome se vidi da želite pomoći Crkvi. Zašto? Što vam znači vjera i zašto imate povjerenja u Crkvu?**

■ **Ovim humanitarnim akcijama povezali ste tri stvari koje su Vam očito važne u životu: fotografiju, sport i veliko srce. Što Vam je još bitno?**

Obitelj i vjera. Katolička smo obitelj, a ja osjećam beskrajnu zahvalnost dragome Bogu na životu koji mi je dao i na zdravlju mojih ukućana i obitelji, pa smatram da mi je dužnost uzvratiti tu dobrotu u vidu pomoći drugima. Žao mi je što ne mogu baš svima pomoći, ali činim sve što mogu da pomognem barem nekima...

To je samo jedna od vrijednosti koju smo moj brat Zefi, sestra Sandra i ja naučili od našeg pokojnog oca Đerđa. On je bio poseban čovjek i uvijek spreman pomoći ljudima u nevolji. Poštovao je sve ljude i jednako se ophodio s gradonačelnikom i s čistačem. Te su vrijednosti on i mama Julija sami svjedočili i živjeli i tako su ih nama prenijeli.

Vjeru su mi kao malom usadili roditelji, kao dijete često sam išao s bakom na misu i radnim danom, ne samo nedjeljom. Već s pet godina počeo sam ministrirati u opatijskoj crkvi sv. Jakova i ministrirao sam sve do polaska u srednju školu.

Mislim da je na svakom od nas da sam odlučio hoće li prihvatiti dar vjere, ali svi mi na kraju dođemo u situaciju gdje nam nitko ne može pomoći osim vjere u Boga. Prije dva mjeseca naša Nika operirala je dobroćudni tumor i u toj je situaciji bilo puno dobrih ljudi koji su nam pomogli – od doktora do medicinskih sestara u KBC-u Rijeka, ali ipak moja je obitelj u tim trenutcima najveću utjehu pronašla u molitvi.

■ **Nasmijana lica Riječkog karnevala nije jedina humanitarna akcija koju provodite. Aktivni ste i na Facebooku kao organizator humanitarne aukcije dresova i drugih rekvizita poznatih sportaša. Kako je to započelo?**

Sve je počelo kada se dogodio potres u Petrinji krajem 2020. godine. On je mobilizirao mnoge ljude, svi su htjeli pomoći. Tražili smo načine kako. Meni je želja bila prikupiti 60 tisuća kuna za kupnju jedne kućice za privremeni smještaj stradalih. Tako sam došao na ideju da na aukciju stavim dresove poznatih sportaša kojih sam, kao fotograf i zaljubljenik u nogomet, imao puno.

Na kraju smo, tijekom četiri mjeseca trajanja akcije, uspjeli skupiti i više od 190 tisuća kuna. Uglavnom, društvene mreže pokazale su se kao izvrstan kanal, s obzirom na to da na Facebooku imam puno prijatelja.

■ **Prodali ste sve dresove iz svoje kolekcije, ali akcija traje i dalje?**

Akcija je pokrenula velik val dobrote. Počeo sam s nekih tridesetak dresova, a onda su se javili i drugi kolekcionari

sportskih memorabilija, pa čak i sami sportaši, i počeli poklanjati dresove kako bih pokrenuo nove aukcije. Tako akcija traje i dalje, novac se prikuplja za neke druge ustanove. Često sam samo posrednik i pomoć nekome tko želi aukcijom prikupiti sredstva u humanitarne svrhe. Već znaju da će imati veći doseg ako akciju objavimo na mom Facebook profilu, na kojem imam gotovo pet tisuća prijatelja. Većina su moje društvo i poznanici, ali neki su se od tih Facebook prijatelja priključili isključivo kako bi mogli pratiti humanitarne aukcije i sudjelovati u njima.

Baš pripremam akciju za pomoć Udruzi za sindrom Down – Rijeka 21, a dresove je prikupio i to predložio Daniel Hauptfeld. Drago mi je što mogu na taj način pomoći. Nije mi teško iako na koordinaciju ovih akcija na Facebooku potrošim oko dva sata dnevno.

Ovu nagradu PGŽ-a vidim kao potvrdu dobra rada, ali je doživljam kao priznanje svim ljudima koji su sudjelovali, kupili fotografije, dresove, lopte i druge predmete na aukcijama, kao i svima onima koji iz dana u dan doniraju vrijedne predmete iz svojih kolekcija. Drago mi je i mislim da je najveći uspjeh to što smo okupili ovako velik broj dobrih i plemenitih ljudi koji su spremni pomoći ljudima u nevolji. Neizmerno sam im zahvalan na tome.

■ **Pojavom digitalne fotografije prije tridesetak godina, a posebno pametnih telefona sa sve boljom kvalitetom fotografije, predviđalo se da će klasična fo-**

tografija, pa onda i fotografske radnje, izumrijeti. Vi dokazujete da ipak nije tako.

Istina, dolaskom novih tehnologija digitalne fotografije i pametnih telefona sve je manje potrebe za fotografima, ali još uvijek ima onih koji vole u rukama imati isprintanu fotografiju i koji će nas pozvati da ovekovečimo njihovo vjenčanje, krštenje, rođendan ili slično. Ljudi očito i dalje trebaju fotografa i vole imati „razvijenu“, sada printanu, fotografiju kao uspomenu u svom albumu.

Naš odnos prema poslu i kvalitetu naših fotografija prepoznali su mnogi poslovni subjekti, škole, vrtići, službeni smo fotografi u većini sportskih klubova,

Fotografirajući različite manifestacije i događanja, upoznao sam puno ljudi pa tako dolazio i u kontakt s potrebitima, bilo da je riječ o djeci s teškoćama u razvoju, osobama slabijeg imovinskog stanja ili ljudima u nekim drugim nesretnim okolnostima. Takve životne situacije mogu zadesiti svakoga od nas i mislim da je naša obveza pomoći onome kome možemo pomoći.

fakulteta i župa u našoj županiji. Tako da još uvijek uspijevamo održati naš obiteljski posao, isplaćivati plaće za naših 16 djelatnika na vrijeme i uvijek biti među prvima u uvođenju novih tehnologija u našem poslu.

U svemu tome najvažniji je naš odnos prema klijentima, njihovo povjerenje i zadovoljstvo. Neke od njih fotografijom pratim od malih nogu, fotografirao sam ih u svim njihovim životnim fazama i važnim događajima.

Sunce i sunčanje

Priredio: Ivan Host

Osim pozitivnih djelovanja na organizam snažno sunce i visoke vanjske temperature mogu imati i negativno djelovanje – posebno ako smo im neoprezno i predugo izloženi.

Ljeto je pred vratima. Time dolaze i velike vrućine na koje smo zadnjih godina navikli. Još prije tridesetak godina kod nas temperatura zraka preko 30 °C nije bila česta, a danas je ljeti uobičajena. To je vjerojatno jedan od učinaka tzv. globalnog zatopljenja. Sunčani ljetni dani svakako imaju pozitivno djelovanje na naš organizam. Sunčeve zrake bude pozitivne osjećaje, podižu raspoloženje i imaju pozitivan utjecaj na tjelesno funkcioniranje. Sunce potiče proizvodnju vitamina D, blagotvorno djeluje na upalna zbivanja na koži i ubrzava metabolizam. To u kombinaciji s pojačanim znojenjem dovodi do mršavljenja. I zato ljeti obično gubimo na kilogramima, što također ima pozitivan efekt na naše zdravlje. No osim pozitivnih djelovanja na organizam snažno sunce i visoke vanjske temperature mogu imati i negativno djelovanje – posebno ako smo im neoprezno i predugo izloženi.

Unatoč tome velik broj ljudi još uvijek ne pridaje dovoljno pažnje zaštiti od štetna dijela Sunčeva zračenja. Zaboravljaju da neoprezno izlaganje suncu može biti potencijalno vrlo opasno i može dovesti do značajnih promjena posebno na koži. Zato je potrebna upotreba adekvatne zaštite za kožu (kreme za sunčanje), za oči (naočale za sunce) i za ostale dijelove tijela izložene zračenju Sunčevih zraka (adekvatna odjeća i obuća). Pocrvenjeti se može i daleko od plaže i mora. Koži je potrebna kvalitetna zaštita cijelo vrijeme kako bi se održala njezina elastičnost i hidratacija.

Uživati u suncu

Kako bismo bez posljedica uživali u blagodatima sunca, dobro je pridržavati se određenih mjera. Prva je i osnovna mjera izbjegavati izravno izlaganje suncu u razdoblju od 10 do 17 sati, kada je zračenje opasnijeg UV-B zračenja najintenzivnije.

Zaštitne kreme za sunčanje trebaju se nanijeti oko 30 minuta prije izlaska na sunce jer će samo na taj način doći do izražaja njihov potpun učinak. Kreme za sunčanje treba nakon

plivanja ponovo nanijeti. Naime ako u vodi boravite duže od 10-ak minuta, neće se ni vodootporne kreme zadržati na koži. Za dobru zaštitu potrebno je nanositi sredstvo za sunčanje svaka dva sata izlaganja suncu jer se djelovanje s vremenom postupno gubi. Ne zaboravite namazati uši, nos i ramena. Ne štedite na kremama za sunčanje jer je u ovom slučaju više i bolje. Potrebno je koristiti zaštitne kreme koje blokiraju i UV-A i UV-B zrake. Za početak ljeta izaberite sredstva s visokim zaštitnim faktorom između 30 i 50.

Oprez i u hladu

Oblačno vrijeme ne znači da zaštita kože nije potrebna jer UV-A zrake lako prolaze kroz oblake. Pri kupnji sredstva za sunčanje pripazite da je proizvod dermatološki ispitan. U kombinaciji sa Sunčevom svjetlošću, određeni sastojci poput konzervansa ili mirisa mogu izazvati netoleranciju i reakcije. Tanka dječja koža jako upija zaštitne kreme, pa ih posebno kod djece mlađe od pola godine treba koristiti oprezno. Zato je bolje malu djecu uopće ne izlagati izravnu suncu. Važno je znati da je već desetominutno izlaganje suncu tri puta tjedno potpuno dovoljno za stvaranje vitamina D.

Potrebno je piti puno tekućine, najbolje vode ili prirodnih sokova, i jesti hranu s puno voća i povrća. Pri boravku na otvorenom imajte kvalitetne sunčane naočale koje štite od UV-zračenja i šešir sa širim obodom. Uz šeširić maloj djeci obucite i tanke pamučne majice. Prirodni hlad je najbolji, ali ako ga nema, dobra su opcija suncobrani. Međutim nemojte se prevariti jer sunčeve zrake mogu proći i kroz krošnje drveća, a i kroz čvrstu tkaninu suncobrana. Također treba znati da sunčeve zrake ne padaju samo na vodenu površinu već se od nje i reflektiraju. Zbog toga se adekvatno zaštitite i onda kada plivate ili ste u barci.

Dobra priprema za ljeto

Prije ljeta potrebno je organizam, a posebno kožu, dobro pripremiti za predstojeće velike vrućine i ponekad neizbježno izlaganje jaku suncu. To možemo postići kvalitetnom prehranom bogatom vitaminima i mineralnim tvarima – posebno vitaminima A, C i E. Oni će pri izlaganju suncu spriječiti djelovanje slobodnih radikala i povećati elastičnost krvnih žila. Tako koži vraćaju normalnu hidrataciju. U tu svrhu posebno se preporuča u prehranu uključiti voće i povrće žute i narančaste boje. Te boje daje beta-karoten, koji poboljšava obnavljanje kože i potiče i ubrzava tamnjenje. Maslinovo ulje i suho voće poput badema, lješnjaka i oraha obiluju vitaminom E koji štiti stanice od štetna djelovanja slobodnih radikala i održava elastičnost kože.

ORAH – KRALJ SEOSKOG DVORIŠTA

Zašto je orah omiljena voćka u Gorskom kotaru, a i drugdje?

Piše: Karmen Delač-Petković

Smatra se da su orah u Europu iz Azije, koja mu je domovina, donijeli rimski legionari. Tu se brzo udomaćio jer europska je klima znatno blaža od nepalske ili kineske, gdje orah još uvijek raste kao autohtona biljka, tvoreći velike šume. Kina je i danas najveći svjetski proizvođač oraha. Orasi s velikim plodovima i tankom ljuskom potječu pak iz Perzije. Osim za jelo, plodovi oraha već su u antičko vrijeme korišteni u farmaceutske i kozmetičke svrhe.

Na području Balkana orah je, još u pogansko vrijeme, ubrajan u moćna stabla u kojima stanuju bogovi. Nakon prelaska na kršćanstvo orah se i dalje smatra „dobrim stablom“ koje je vrijedno imati u blizini. U narodnoj tradiciji za orah su vezana i brojna simbolička vjervovanja. Smatra se simbolom mudrosti, mira, plodnosti i dugovječnosti pa je u brojnim hrvatskim krajevima, osobito u Slavoniji, običaj po rođenju djeteta posaditi orahovo stablo u dvorištu kuće u kojoj se našlo novorođenče. Izgleda da je sličan običaj postojao i u Gorskom kotaru jer se u mojoj obitelji, koja trenutno ima četiri velika orahova stabla u dvorištu, uvijek znalo tko je, još kao dijete, posadio orah pa su stabla po njima i nazivana – Getin orah ili Nadin orah. Orasi su sađeni i uz putove, a i podalje od sela. I nitko se nikada nije pomamio za tuđim orasima. Da, tako je bilo nekad, ali danas više nije...

Orah je i među voćarima izuzetno cijenjena voćka. Ruski samouki botaničar Ivan Vladimirovič Mičurin, koji je samostalnim radom uzgojio mnoge otporne i visokoproduktivne sorte voća, imao je vrlo visoko mišljenje o orahu. Nazivao ga je „voćka – kombinat“ (kombinat = oblik poduzeća u kojemu su integrirane sve faze prerade, od proizvodnje materijala preko prerade do finalizacije proizvoda). Zašto se Mičurin baš tako izrazio? Očito zbog toga što se kod ora-

ha može iskoristiti baš sve, od kvalitetna drva, preko kore, pupoljaka, lišća do zelenih i zrelih plodova.

Istraživanja su pokazala da je plod oraha veoma hranjiv i zdrav za konzumaciju jer je bogat zdravim mastima, proteinima i vlaknima, odnosno ima vi-

Svi poznajemo stablo oraha. A znamo li uopće kako je orah dospio k nama i kakve nam sve koristi nudi?

soku energetske i nutritivne vrijednosti. Zbog visoka postotka antioksidansa svježi se plodovi oraha smatraju poželjnom zaštitom od srčanih bolesti. Samo je važno orahe čuvati na hladnu i suhu mjestu jer na toplini lako užegnu. Od oraha se dobiva i cijenjeno orahovo ulje, ali ne sjećam se da su se orasi u Gorskom kotaru ikad koristili u tu svrhu. Orah se, tradicionalno, jede kod mnogih bolesti, posebno namočen u medu, ali i kao poslastica, primjerice *rezanci z orěhimi*. U Hrvatskoj nema veće proslave za koju se ne pripremaju kolači s orasima, među kojima je glavna zvijezda orahnjača, u Gorskom kotaru nazvana *povatica z orěhimi*. A koja žena ne zna napraviti rumenu i slasnu orahnjaču, ta i nije prava domaćica...

Sjećam se da su nekoć mještanke od zelenih plodova oraha proizvodile orahovac i razne tinkture za jačanje kose. Od svježeg su lišća pripremale čaj, a sušeno su orahovo lišće, smrvljeno, stavljale u platnene vrećice koje bi vješale u ormare, za lijep miris i protiv moljaca. A

kad bi, s jeseni, zelene mesnate orahove ovojnice počele pucati, i iz njih ispadati plodovi, nisu skupljale samo orahe već i te kore čijom bi otopinom, kasnije, bojale tkanine i domaću vunu namotanu u dugačke *štrenjice*. Otpale grančice i suhe ljuske oraha nisu se bacale već su se koristile pri potpali vatre, ali oprezno, jer su jako gorjele. A tko je tek imao komad namještaja od orahovine, mogao se smatrati bogatašem. Obično je uz taj ormar ili stol išla i priča koja se u obitelji prenosila s generacije na generaciju.

Nekoć smo u blizini kuće imali ogromno orahovo stablo, staro više od stotinu godina i zasigurno više od 25 metara. Ono je svojom kuglastom krošnjom natkrililo polovicu prostrana dvorišta i ljeti nam osiguravalo ugodnu zelenkastu sjenu u kojoj bi preko podneva drijemale dvije kućne mačke, pazeći da im glavice uvijek budu u hladu. Voljela sam to stablo, voljela sam njegove cvjetne rese koje bi s proljeća obilno popadale po dvorištu, njegovo mirisno lišće i sjenice koje su se gnijezdile na njemu. A posebno sam voljela ljuljačku, koju mi je djed

namjestio visoko na orahu, i na kojoj sam se mogla ljuljati do mile volje i letjeti visoko, visoko, sve do krova obližnjeg sjenika...

Kad se stablo posušilo, jer su mu, polažući telefonski kabel, oštetili korijenje, moji su ga roditelji, ne govoreći mi ništa o tome, dali srušiti. Taj je orah krajem 19. st. bila posadila sestra moga djeda i ja sam ga oduvijek osjećala članom svoje obitelji. Ne zato što sam jako voljela skupljati i jesti orahe nego zato što je to stablo bilo konstanta moga djetinjstva i mladosti. Spoznaja da oraha više nema bila je za mene šok... I danas me stegne u grudima kad vidim prazninu u dvorištu koja je za njim ostala.

A kako je nestalo oraha, tako je pomalo nestalo i sela. Stari su pomrli, mladi su se raselili... Propadanje oraha postalo je tako i kod nas simbolom propasti kuće i ruralna života, konačna rasapa hrvatskoga sela. Zato, eto, tako jako bole riječi one poznate pjesme: *Oj, oraje, oraje, daleko sam od tebe, svakim danom sve sam dalje...*

Krist, naš životvorni duh

U Prvoj poslanici Korinćanima sveti Pavao upotrebljava jedan poseban glagol kako bi označio uskrsnuće, a to je grčki glagol ζωοποιέω (zōiopoieō) – „uzrokovati život, dati ili darovati život“ ili, jednostavno „oživjeti“.

Piše:
Tomislav Zečević

Glagol ζωοποιέω (zōiopoieō) nalazimo triput u Prvoj poslanici Korinćanima (15,22.36.45), i to u kontekstu konačnog uskrsnuća. U sva tri slučaja Krist je prikazan kao životvorni duh πνεῦμα ζωοποιῶν (pneuma zōiopoieō) koji daje život i uskrisuje od mrtvih, a koji je sam postao takav svojim uskrsnućem. Osobito je to vidljivo u odlomku 1 Kor 15,45, u kojem čitamo: „Tako je i pisano: Prvi čovjek, Adam, postade živa duša, posljednji Adam – duh životvorni.“ Ovdje je poprilično jasno istaknuta razlika između prvog Adama, koji je pasivan primatelj ovozemaljskog života, i posljednjeg Adama, Isusa Krista, koji je uzročnik i darivatelj uskrslog onozemaljskog života, života vječnoga. Iz svega navedenog lako možemo uočiti da je termin „životvorni duh“ uvijek povezan s darivanjem novog eshatološkog života, i to posredstvom uskrsnuća mrtvih. Zapravo, možda je najispravnije taj isti životvorni duh razumjeti kao moć i snagu Božje ljubavi koja dariva život vječni umrlima, preobražavajući njihova naravna tijela u duhovna.

Međutim, možemo se upitati što to znači da je Krist, posljednji Adam, postao životvorni duh u trenutku svoga uskrsnuća (usp. 1 Kor 15,45). Konkretno, to bi značilo da je Bog stvorio za Krista duhovno tijelo, i to preobražavajućim djelovanjem Duha Svetoga, kojim Kristovo tijelo biva ne samo preoblikovano nego „ponovno stvoreno“ (engl. *recreated*). Njegovo tijelo biva preneseno u vječnost, tj. vječnu egzistenciju na nebesima, gdje boravi u punini svoje proslavljene ljudskosti.

Preobražavajuće djelovanje Duha Svetoga lakše je razumjeti ako pročitamo što piše u odlomku 1 Kor 15,51-53: „Evo otajstvo vam kazujem: svi doduše nećemo usnuti, ali svi ćemo se izmijeniti.

Odjednom, u tren oka, na posljednju trublju – jer zatrubit će – i mrtvi će uskrsnuti neraspadljivi i mi ćemo se izmijeniti. Jer ovo raspadljivo treba da se obuče u neraspadljivost i ovo smrtno da se obuče u besmrtnost.“ Iako biblijski tekst govori o promjeni i izmjeni dosadašnjeg stanja, ipak je jasno da se radi o potpunoj preobrazbi iz raspadljivog u neraspadljivo, iz smrtnog u besmrtno. U tom smislu izrazi preobrazba i preobražavajuće djelovanje najbolje opisuju značaj i veličinu pro-

rečeno u 1 Kor 15,50: „A ovo, braćo, tvrdim: tijelo i krv ne mogu baštiniti kraljevstva Božjega i raspadljivost ne baštini neraspadljivost.“

To će biti moguće ostvariti tek pri paruziji, pri Drugom Kristovu dolasku, kada će Bog posredstvom svoga Svetoga Duha, koji je i životvorni duh, stvoriti za vjernike duhovno tijelo, prikladno za vječni božanski život. Dakle uloga je životvornog duha pobožanstvenje vjernika, koji bivaju potpuno preobraženi i savršeno oblikovani, „suobličeni na sliku“ posljednjeg Adama, Krista. O tome čitamo u 1 Kor 15,49: „I kao što smo nosili sliku zemljanoga, nosit ćemo i sliku nebeskoga [čovjeka].“

Međutim, moramo razlikovati ulogu tog životvornog duha u životu Krista i životu vjernika. U prvom slučaju životvorni duh stvara duhovno tijelo za Krista, ali ga ne pobožanstvenjuje, jer on već posjeduje božansku narav. U drugom slučaju životvorni duh stvara duhovna tijela za vjernike i pobožanstvenjuje ih (usp. 1 Kor 15,48b: „a kakav je nebeski takvi su i nebeski“) kako bi Božjom milošću postali ono što je Krist postao na temelju svoje božanske naravi.

U konačnici, možda je nama, današnjim ovozemaljskim vjernicima, najbliža upravo pavlovska ideja „suobličavanja slici“ Krista jer ovaj se pojam ne povezuje samo uz uskrsnuće već uz svakodnevno življenje kršćana. Mogli bismo čak ustvrditi da suobličavanje slici Krista zapravo predstavlja program našeg kršćanskog života, koji se sastoji od procesa suobličavanja i pritjelovljenja Kristu, tj. suživljenja s Kristom i u Kristu. Kao što rekosmo, to će se u potpunosti moći ostvariti tek u trenutku uskrsnuća mrtvih u kojem će nam upravo po njemu Bog Otac darovati novi nebeski, uskrsli i proslavljeni način življenja, tj. vječno zajedništvo s trojedinim Bogom Ocem, Sinom i Duhom Svetim.

Bog je stvorio za Krista duhovno tijelo, i to preobražavajućim djelovanjem Duha Svetoga, kojim Kristovo tijelo biva ne samo preoblikovano nego „ponovno stvoreno“ (engl. *recreated*). Njegovo tijelo biva preneseno u vječnost, tj. vječnu egzistenciju na nebesima, gdje boravi u punini svoje proslavljene ljudskosti.

mjene koja se djelovanjem Duha Svetoga dogodila Kristu u trenutku uskrsnuća i koja će se dogoditi vjernicima.

Osim toga, bitno je istaknuti kako se u trenutku uskrsnuća ne mijenja božanska narav Krista kao Sina Božjega već se mijenja njegovo stanje. To znači da Krist nije jednostavno ispunjen Duhom Svetim kao „prvina usnulih“ (usp. 1 Kor 15,20) i „Prvorođenac od mrtvih“ (usp. Poslanicu Kološanima 1,18) već on sam postaje izvorom Duha Svetoga i izvorom života za vjernike. Po svom uskrsnuću Krist postaje životvorni duh koji dariva eshatološki vječni život i uskrisuje mrtve. Za vjernike ovo znači da se ne može primiti i živjeti punina duhovnog postojanja u sadašnjem životu, kao što je jasno

CONCERTINO I SVEČANA PODJELA POTVRDNICA

Piše: Andrejka Srdoč Geraci

Ove godine podijeljeno je 20 potvrdnica odraslim polaznicima smjera Liturgijska glazba.

U subotu 25. svibnja u Velikoj dvorani Teologije okupili su se učenici i profesori *Nadbiskupijske škole za crkvenu glazbu*, koji su pred svojom rodbinom i prijateljima održali Concertino i na taj način pokazali što su usvojili tijekom ove školske godine. Nastupili su djeca i mladi polaznici Dječjeg tečaja na instrumentu klavir, gitara i violina, te učenici iz smjera za liturgijsku glazbu koji su pokazali svoje znanje iz orgulja, klavira i gitare pod vodstvom nastavnika: Nine Kovačić (klavir), Sonje Pavletić (klavir), Frana Srdoča (sol-feggio, klavir), vlč. Josipa Vidasa (orgulje), Alfreda Patrka (gitara) te Aned Sngryan (violina). Na kraju Concertina 40 polaznika primilo je potvrdnice o pohađanju NŠ-CG-a u školskoj godini 2023./2024., koje je uručila voditeljica glazbene škole Andrejka Srdoč Geraci.

Ove godine podijeljeno je 20 potvrdnica odraslim polaznicima smjera Liturgijska glazba.

Na Prvom stupnju (Smjer voditelj liturgijske glazbe) potvrdu o pohađanju dobio je Patrik Crnarić (I. god. klavir), Lucija Grbeša (I. god. klavir), Iven Grec (I. god. klavir), Marko Lucić (I. god. klavir), Ivan Vidaković (I. god. klavir), Luka Mitrović (I. god. gitara), Damir Vukušić (III. god. klavir), Katarina Serdar (III. god. klavir), Maja Zuzija (IV. izv. klavir), Biserka Stipeč (II. god. izv. klavir), Antonio Letica (I. god. izv. pjevanje), p. Mato Samardžić (I. god. gitara izv.), Marko Neralić (I. god. gitara

izv.), Fran Štefančić (I. god. gitara izv.), Ivica Richter (izv. klavir i orgulje), Lidija Atelj (I. god. klavira), Marija Brstilo (II. god. izv. klavir).

Na Drugom stupnju (Smjer orgulja) potvrdu o pohađanju dobio je Bartol Reljac (V. god.), s. M. Faustina Kovačević (V. god.) i Ivica Richter (izv.).

Na Dječjem tečaju podijeljeno je 19 potvrdnica djeci i mladima.

Dječji glazbeni tečaj – Smjer klavir: Marta Linardić (I. god.), Sara Novak (I. god.), Katarina Rukavina (I. god.), Rita Simetić (I. god.), Marija Čop (II. god.), Filip Bežanić (II. god.), Sebastijan Šorić (II. god.), Tina Barbić (IV. god.).

Dječji glazbeni tečaj – Smjer gitara: Roko Simonetti (I. god.), Mihael Zavrtnik (I. god.), Josipa Brizar (I. god.), Anto Plavčić (II. god.), Leona Tomić (V. god.), Gabriela Tomić (V. god.).

Dječji glazbeni tečaj – Smjer violina: Romana Glad (I. god.), Nikolina Mladenović (I. god.), Nika Novak (I. god.), Ida Tauzer (I. god.), Vita Radovani Tijanić (II. god.).

Čestitamo svim učenicima i profesorima na marljivu radu i krasnim rezultatima.

Kontakt: Nadbiskupijske škole za crkvenu glazbu Rijeka

E-mail: crkvena.glazba.ri@gmail.com

Facebook i Instagram: Nadbiskupijska

škola za crkvenu glazbu

Mob: 091/8831970

Humanitarni koncert ansambla “Lilia”

Ženski vokalni ansambl “Lilia” održao je svoj prvi samostalni koncert u lijepo ispunjenoj riječkoj prvostolnici, katedrali sv. Vida, u subotu 18. svibnja, uoči blagdana Pedesetnice, rođendana Crkve. Koncert je imao i humanitarnu notu i na kraju večeri prikupljan je dobrovoljan prilog za Dom sv. Ane, Caritasov dom za žene i djecu žrtve obiteljskog nasilja s namjennom kupovine potrebnog novog namještaja za sobe korisnika ove karitativne ustanove.

Umjetnički voditelj, trsatski franjevac Mario Zrakić, osmislio je koncert kao splet marijanskih gregorijanskih koral, marijanskih himana, antifonâ, kao i dijelova misnog proprija za marijanske blagdane te drugih liturgijskih skladbi posvećenih Blaženoj Djevici Mariji.

Skladbe su bile izvođene bez instrumentalne pratnje, u skladu s tradicijom nastanka gregorijanskih koral, a između svake, svećenik Krčke biskupije i vrsni orguljaš Josip Vidas, svojim improvizacijama na teme koral koji slijede, nagovijestio je svaki koral te također odsvirao i nekoliko orguljaških skladbi.

Ansambl je koncert započeo izvodeći na koru katedrale a capella himan “Ave, maris stella” (Zdravo, zvijezdo mora) u kombinaciji s istoimenom orguljaškom kompozicijom talijanskog baroknog skladatelja Girolama Frescobaldija (1583.-1643.). Ovime su, kako su istaknuli, htjeli na početku naglasiti meditativan element koncerta, a ostatak repertoara ansambl je izveo ispred publike.

Po završetku, dugotrajnim aplauzom, publika je nagradila ansambl koji je prostor katedrale napustio pjevajući koral *Salve Mater misericordiae* i tijekom kojega je Ena Lešić Jovanović solistički pjevala kitice. Na ovaj način ansambl je želio, bez pljeska publike, koncert zaključiti u molitvenom ozračju, pozdravom Majci Mariji.

*Širi se krug
junaka i
junakinja
kreposti*

**Usprkos tome što
su mnogi sakralni
objekti stradali,
zapisi nestali, a
sjećanja uvenula,
može se ustvrditi
da je Rijeka bila i
ostala grad prožet
vjerom.**

Piše: Goran Moravček

RIJEČKI SVETCI I SVETICE

Na Ivanje 24. lipnja 1934. blaženi Alojzije Stepinac zaređen je za biskupa u zagrebačkoj katedrali. O životu budućeg svetca i njegovoj povijesnoj ulozi objavljena su brojna djela, ali većini Riječanki i Riječana manje je poznato da je Stepinac šest mjeseci živio u njihovu gradu, tada u sastavu mađarskog dijela Dvojne Monarhije. Tek što je maturirao 28. lipnja 1916., u skraćenom školskom roku, Alojzije Stepinac mobiliziran je u austrougarsku vojsku. Polugodišnji časnički tečaj pohađao je u Rijeci, nakon čega je poslan na talijanski front kod Gorice, gdje će na bojišnici kod rijeke Piave biti ranjen. U svoje je slobodno vrijeme tijekom vojne obuke kadet Stepinac išao u pohode Gospi Trsatskoj uspinjući se Stubama Petra Kružića. Rado je također odlazio moliti se u kapelu Bezgrešnog začeca Blažene Djevice Marije u sklopu nekadanjeg augustinskog samostana.

Kao što su mnoge sakralne građevine podignute u povijesti na riječkom području nestale, te i ne postoje u kolektivom sjećanju današnjih žitelja, na sličan su način zatomljena imena ljudi čiji su životi bili obilježeni vjerom. Religija je u prošlom komunističkom

sustavu u pravilu bila bojišnica te su „prosvjetitelji” sustavno nastojali zatrti vjeru iz javnog, ali i privatnog života, proglašivši je „opijumom za narod”. Takvo ozračje do danas nije u potpunosti prevladano. Usprkos tome, krug svetaca, svetica, blaženica, blaženika i slugu Božjih, ukratko junakinja i junaka kreposti, sve je širi jer se istina o njihovu djelovanju postupno otkriva javnosti.

SVETI FRANJO NA TRSATU

Je li Trsat posjetio i sv. Franjo Asiški? Obilježavanje 800. obljetnice dolaska sv. Franje Asiškog na hrvatsko tlo 2012. godine aktualiziralo je to pitanje. Sv. Franjo je 1212. godine pošao na put jedrenjakom u Svetu Zemlju, ali su ga „protivni vjetrovi” bacili na hrvatsku obalu te je doista boravio na našem tlu. Franjo Glavinčić 1648. godine u svojem djelu „Origine della Provincia Bosna-Croatia” piše kako je sv. Franjo noćio na Trsatu i tom prilikom primio objavu da će na Trsat prispjeti sveta Nazaretska kuća te da će njegovi sinovi, franjevci, boraviti i služiti Bogorodici na tom posvećenom mjestu. Povijesno nisu potvr-

đeni Glavinčićevi navodi, ali predaja o dolasku i odlasku svete Nazaretske kuće na Trsat već stoljećima potiče vjernike da hodočaste Gospi Trsatskoj.

Među hodočasnicima su među ostalim bili dvojica svetaca papa – Ivan XXIII. i Ivan Pavao II. – te sv. Majka Terezija, čiji se spomenik nalazi pred trsatskom bazilikom Majke Milosti, kao i sv. Leopold Mandić. Trsatske kronike bilježe da su se pred slikom Majke Božje Trsatske molili mučenik Miroslav Bulešić, sluga Božji Vendelin Vošnjak, Aleksa Benigar, Ivo Peran, Ante Gabrić...

PAPE U RIJECI

Usprkos tome što su mnogi sakralni objekti stradali, zapisi nestali, a sjećanja uvenula, može se ustvrditi da je Rijeka bila i ostala grad prožet vjerom. Mogli smo se u to uvjeriti tijekom boravka sv. Ivana Pavla II. u Rijeci od 5. do 9. lipnja 2003. kada je središnje misno slavlje na blagdan Duhova na Delti pratilo više od 120 tisuća vjernica i vjernika. Bio je to, koliko je poznato, najveći vjerski skup održan na obalama Kvarnera. Za svoje stoto pastoralno putovanje i treći posjet našoj domovini Papa je izabrao Rijeku. Papin domaćin, riječki nadbiskup dr.

Prije sedam godina, 18. rujna 2017., sva se sila Riječanki i Riječana slila na Žabicu kako bi svjedočila dolasku sarkofaga s relikvijom tijela sv. Leopolda Bogdana Mandića u „Grad Koji Teče”.

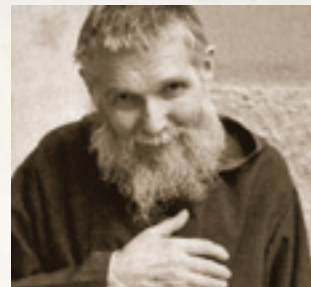

NA PRAGU SVETOSTI FRA ANTE TOMIČIĆ I RIJEČKA MAJKA

U svijesti je suvremena čovjeka arhetip junaka hrabar ratnik koji svoj život izlaže opasnosti ili osoba nadnaravne tjelesne snage koja svladava neprijatelja. Vjernici međutim prepoznaju i drugačiji tip junaka, koje „moderni” društvo ne raspoznaje. Tako se i moglo dogoditi da u javnom prostoru opčaranom bogatstvom i blještavilom lažnih „proroka” i tzv. celebrityja, nezapaženo prođe vijest o tome da je papa Franjo sredinom ožujka priznao „junačke kreposti sluge Božjega fra Antuna Tomičića, brata laika iz Reda manje braće kapucina”.

Sluga Božji fra Ante Tomičić rođen je 23. ožujka 1901. u ličkoj župi Ričice, a kapucinski habit obukao je 1919. u Varaždinu. Redovničko ime Ante uzeo je po sv. Antunu Padovanskom. Svečane doživotne zavjete dobio je iz ruku znamenitog fra Bernardina Škrivanića (1855. – 1932.) u splitskom svetišću Gospe od Pojišana na blagdan Gospe Lurdske 11. veljače 1921. Dvadeset godina kao siromašan fratar putuje Hrvatskom skupljajući milodare za gradnju samostana u Dubrovniku, Konvikta svetog Josipa u Varaždinu i gradnju crkve i samostana svetog Mihaela u zagrebačkoj Dubravi. U riječkom kapucinskom samostanu proveo je 34 godine – od 1947. do 1981. godine – a obavljao je službu vrataru i sakristana. Umro je na glasu svetosti 25. studenoga 1981. Njegovi posmrtni ostatci položeni su u kriptu crkve Gospe Lurdske na Žabici.

Na glasu svetosti preminula je i Marija Krucifiksa Kozulić (1852. – 1922.). U tijeku je postupak beatifikacije utemeljiteljica Družbe sestara Presvetog Srca Isusova u Rijeci. Sestre danas djeluju u Hrvatskoj, Italiji i Njemačkoj. Postupak za proglašenjem Riječke Majke blaženom i svetom, kako su je nazivali vjernici, još je jedna snažna potvrda da je Rijeka grad neumrle vjere.

Ivan Devčić naglasio je „da nas je prvo-svećenik uputio prema Europskoj uniji, podržavši naše težnje da uđemo u zajedništvo naroda Europe i da zajedno s njima gradimo svoju budućnost”.

Sveti papa Ivan Pavao II. tijekom boravka u Rijeci hodočastio je na Trsat. Njegove riječi: „Molite se za mene Gospi Trsatskoj dok sam živ i kad umrem.” izgovorene nakon molitve pred ikonom Gospe Trsatske, urezane su i na postolje spomenika Trsatskom Hodočasniku. On nije jedini svetac koji se uspeo na trsatski brijeg. Sveti papa Ivan XXIII., krsnim imenom Angelo Giuseppe Roncalli, kao apostolski je delegat, a tada u službi osobnog tajnika bergamskog biskupa Giacoma Radini-Tedeschija, sudjelovao u rujnu 1912. na hodočašću u marijansko austrijsko svetište Mariazell te na 23. Međunarodnom euharistijskom kongresu u Beču. Na povratku u Italiju pohodio je Rijeku i pomolio se pred slikom Gospe Trsatske. Dobri Papa, kako su ga zvali, obnašao je dužnost poglavara Katoličke Crkve od 28. listopada 1958. do smrti 1963. Pokrenuo je reforme u Crkvi te sazvaio Drugi vatikanski koncil 1962. godine.

JUNAČKE KREPOSTI

Prije sedam godina, 18. rujna 2017., sva se sila Riječanki i Riječana slila na Žabicu kako bi svjedočila dolasku sarkofaga s relikvijom tijela sv. Leopolda

Sveti papa Ivan Pavao II. tijekom boravka u Rijeci hodočastio je na Trsat. Njegove riječi: „Molite se za mene Gospi Trsatskoj dok sam živ i kad umrem.” izgovorene nakon molitve pred ikonom Gospe Trsatske, urezane su i na postolje spomenika Trsatskom Hodočasniku.

Bogdana Mandića u „Grad Koji Teče”. Uzbuđenje je posebna milost preplavili su me, a vjerujem i sve druge vjernice i vjernike koji su svjedočili iznimnom događaju. Skromni kapucin (1866. – 1942.), podrijetlom iz „Zaljeva hrvatskih svetaca”, kako mnogi nazivaju Boku kotorsku, boravio je kratko vrijeme na Žabici, svega 28 dana, tijekom 1923. godine – od 16. listopada do 11. studenoga – kao hrvatski ispovjednik u gradu koji je tada bio u sastavu Kraljevine Italije.

Bio sam među vjernicima koji su s uzbuđenjem i radošću strpljivo čekali da vide i(li) dodirnu prozirni sarkofag s relikvijom sv. Leopolda. Ostale su upamćene riječi fra Jure Šarčevića, provincijala Hrvatske kapucinske provincije sv. Leopolda Bogdana Mandića, koji je u prigodnoj homiliji naglasio „da se Bog poslužio Leopoldovim malim tijelom, visokim samo 1,35 centimetara, kako bi izveo tolika dobra ovome svijetu”. O sv. Leopoldu u više sam navrata razgovarao s njegovim rođakom Maksimilijanom Maksom Pečom (1914. – 2016.), čija je baka bila sestra sv. Leopolda. On je svjedočio također o dobroti i skromnosti svoga rođaka – „mog donda Bogda” – koji je svakodnevno činio iznimna, junačka djela, a za koga „obitelj nije mogla ni pomisliti da će postati svetac”.

Dan mučeničke smrti Žarke Ivasić

Župa Gospić slavila je 16. svibnja svog suzaštitnika sv. Ivana Nepomuka i obilježila Dan mučeničke smrti Žarke Ivasić, milosrdnice, koja je strijeljana i pokopana na groblju sv. Marije Magdalene u Gospiću 16. svibnja 1946.

Oko njezina groba okupile su se sestre milosrdnice pristigle iz Zagreba, Rijeke, Splita, iz Bosne i Hercegovine i drugih mjesta, s vrhovnom i provincijalnim upravama te vjernicima na molitvu koju je predvodio kancelar biskupije Mišel Grgurić. Nakon toga pošli su u procesiji moleći kronicu do gospićke katedrale u kojoj je večernje misno slavlje predvodio kancelar u zajedništvu s đakonom Karlom Špoljarićem, župnikom o. Antom Kneževićem, Tomislavom Šporčićem, Josipom Šimatovićem i Antom Lučićem.

“Sestra Žarka služeći u ljubavi kao redovnica i bolničarka bila je zasigurno obuzeta Isusovim riječima - ljubite jedni druge kao što sam ja vas ljubio! - te je na taj način bila otvorena prema svakom čovjeku, bez obzira na njegovu vjeru i nacionalnost, političko i društveno opredjeljenje, ideje i ideale“, rekao je kancelar u propovijedi.

Vidjevši mržnju koju je sijala nova ideologija koja ne pozna Boga, postajala je sve svjesnija Isusovih riječi o progonstvu i mržnji svijeta, posebno onih riječi: „Doći će čas kada će svaki koji vas ubije misliti da Bogu služi“ (Iv 16,2).

Sestra Žarka je suzuznicima u ćeliji zagrebačkog zatvora govorila o optužbama kojima su je komunisti opteretili: - Ja osobno nisam pravila razlike među ranjenicima, nitko od nas nije izustio riječ osvete ili mržnje. „Osluškujući i danas riječi s. Žarke, zahvalni smo dragom Bogu na daru njezina života, ali još više za njezino svjedočanstvo kojim je odgovorila na Isusov poziv ljubavi prema Bogu i bližnjemu. Podnijela je tjelesnu muku, ali je zaslužila nebeski vijenac. Naš grad s ponosom čuva zemne ostatke s. Žarke, a mi joj se molimo da uvijek zagovara potrebe naroda našega grada i cijele naše Biskupije“, rekao je propovjednik. Na misi je pjevao katedralni zbor pod ravnanjem Nikole Perišića.

Sedmo godišnje hodočašće svećenika Majci Božjoj od Krasna

Tradicionalno godišnje hodočašće svećenika Gospićko-senjske biskupije u svetištu Majke Božje od Krasna, zaštitnice biskupije, ove je godine, uz prigodan program, održano 27. svibnja.

Susret je počeo misom koju je predvodio dijezecezanski upravitelj Richard Pavlič u zajedništvu s kancelarom biskupije Mišelom Grgurićem i đakonom Karlom Špoljarićem.

U uvodnom pozdravu Pavlič je izrazio radost zbog mogućnosti redovitoga svećeničkog druženja, kao i zbog činjenice što se ono događa upravo u tome svetištu Marijinu, „od koje molimo pomoć za svoje svećeničko poslanje, da nam ona bude utočište i ohrabrenje u svakodnevnom radu i posvećivanju.“

Nakon mise svećenici su imali osvrt na Susret hrvatske katoličke mladeži, a zatim kratke upute o narednim događajima pastoralne godine. “S posebnom radošću očekujemo svećeničko ređenje Karla Špoljarića koje će se održati 22. lipnja“, rekao je kancelar. Druženje je završeno objedom koji je pripremio domaćin Stjepan Zeba.

Dan Ličko-senjske županije

Ličko-senjska županija svečano je obilježila svoj dan 23. svibnja, odnosno na dan kada je rođen otac domovine dr. Ante Starčević. Svečanu misu za sve čelnike i stanovnike županije, u gospićkoj katedrali, predvodio je kancelar biskupije Mišel Grgurić. Svoju propovijed kancelar je započeo zahvalom na koju je potaknuo i sve prisutne. „Za svakog stanovnika naše županije ovo bi trebao biti dan zahvalnosti Bogu za dar domovine, zahvalnosti što živimo u ovom prekrasnom ambijentu, zahvalnosti za svakog stanovnika ovog podneblja, ali i dan molitve za sve odgovorne vršitelje službi u različitim ustanovama Ličko-senjske županije i molitve za napredak kojemu je jedini cilj i motiv čovjekovo biće.“

Svoju propovijed završio je pozivom i porukom ohrabrenja svim predstavnicima vlasti: “Draga braćo i sestre, dragi vršitelji visokih službi, ove riječi ne žele nas obeshrabriti ili optužiti već potaknuti na služenje u ljubavi, na odgovorno vršenje povjerene službe koje će uroditi dobrim plodovima za opće dobro svega stvorenoga. Dr. Ante Starčević je rekao „Za stalno svaki sin domovine dužan je služiti svojem narodu, primiti svako mjesto koje odgovara njegovoj sposobnosti i na kojemu može domovini kakovo dobro izkazati.“ Zato za temelj vršenja svoje službe uzmite njegove riječi: „Boj se Boga, čini pravo, nikoga se ne plaši.“ Svoju službu povjerite Božjoj suradnji, onda ćete u savjetovanju s njime zasigurno činiti jedino dobro i ništa vas neće plašiti“, rekao je kancelar Grgurić.

Primanje za pobjednike Vjeronaučne olimpijade

Riječki nadbiskup Mate Uzinić susreo se u utorak 14. svibnja u Velikoj dvorani Nadbiskupskog ordinarijata u Rijeci s učenicima osnovnih i srednjih škola, pobjednicima županijskog – nadbiskupijskog natjecanja iz vjeronauka, koje je održano 22. ožujka. Tema je bila „Socijalni nauk Crkve“. Prigodno se učenicima na početku obratila predstojnica Katehetskog ureda Riječke nadbiskupije Ksenija Rukavina Kovačević. Čestitajući 'najboljima od najboljih', kako je nazvala pobjednike natjecanja, potaknula ih je da stečeno znanje primjenjuju u svome životu i to čine u kulturi zajedništva, dijaloga, podnose odgovornost za vlastite odluke, etičnost, moralnost i druge vrline.

Od ukupno 152 učenice i učenika s 36 mentora, koji su sudjelovali na ovogodišnjoj Vjeronaučnoj olimpijadi Riječke nadbiskupije, u konkurenciji 24 osnovnoškolske ekipe i 13 srednjoškolskih ekipa pobjedu su odnijeli učenici OŠ Kostrena i Prve sušačke hrvatske gimnazije. Druga i treća mjesta osvojili su učenici OŠ Fran Franković i OŠ Čavle te Salezijanska klasična gimnazija i Prva riječka hrvatska gimnazija. Ugoditeljska

škola Opatija osvojila je prvo mjesto u posebnoj konkurenciji trogodišnjih srednjih škola.

Nadbiskup je, čestitajući, mladima, njihovim mentorima i Katehetskom uredu poručio da stečeno znanje iz socijalnog nauka ne vrijedi ukoliko se ne primjenjuje. Istaknuo je da dobri rezultati ne proizlaze zbog toga što su dobri kao pojedinci nego zbog toga što su dobri kao tim.

Tijekom srdačna susreta srednjoškolci su nadbiskupu Uziniću, najprije sramežljivo, a zatim ohrabreni njegovom otvorenosti, uputili pitanja koja su zahvaćala teološke, ali i neke osobne teme. Jedno od pitanja bilo je o mogućnosti pokretanja nadbiskupijskog Centra za promicanje socijalnog nauka Crkve, na što je Uzinić odgovorio da planovi postoje i izrazio nadu da će se moći realizirati kao i da će se mladi moći uključiti u njegovo djelovanje.

Nadbiskupa su mladi također pitali o vjeri, odnosno usklađenosti vjere i razuma. Učenicima je odgovorio da spoznaja o Bogu dolazi iz srca i povjerenja koje Bog ima prema svima nama. „Isus je onaj koji nam pokazuje Božji plan s nama – plan ljubavi i pozvani smo živjeti život, ali na Kristov način“. Upitan o svome mišljenju o socijalnom nauku Crkve, nadbiskup je izrazio zadovoljstvo što je u našoj javnosti prisutan pojam socijalnog nauka Crkve, ali i izrazio žal što se pojavio kasno. No njegov je rast prisutan i svaki papa i Crkva nastoje mu na novi način odgovoriti.

U živoj interakciji s nadbiskupom učenici su istaknuli kako im je stečeno znanje korisno u izazovima s kojima se susreću te ih je nadbiskup na kraju potaknuo da ne budu oni koji će samo govoriti o Bogu nego svojim životom budu svjedoci te vjere.

Po završetku, uručio je prigodne darove timovima i njihovim mentorima, a nakon službenog dijela susreta uslijedilo je druženje.

Županijsko stručno vijeće za vjeroučitelje

Vjeroučitelj može biti kompas u školskom kolektivu

U subotu 11. svibnja u Velikoj dvorani Nadbiskupskog ordinarijata u Rijeci održano je završno Županijsko stručno vijeće za vjeroučitelje u osnovnim i srednjim školama. Nakon uvodnih riječi predstojnice Katehetskog ureda Riječke nadbiskupije Ksenije Rukavine Kovačević okupljenima se obratio riječki nadbiskup Mate Uzinić. Vjeroučiteljima je zahvalio za sav dosadašnji uloženi trud izrazivši nadu da je protekla školska godina bila plodonosna, ne samo po količini prenesena znanja nego i molitve.

U kontekstu komentara nedjeljnog evanđelja (Iv 17,11b-19) spomenuo je Rembrandtovu sliku „Povratak razmetnog sina“, na kojoj je milosrdnom ocu lijeva ruka očinska, a desna majčinska, te povezujući s tim važnu misao bl. Ivana Pavla I., koja nam govori o Bogu koji nije samo naš otac nego je i naša majka, potaknuo vjeroučitelje da budu i 'otac i majka vjeroučenicima'. „Mi smo objekt neprolazne Božje ljubavi. Znamo: on nad nama uvijek drži otvorene oči, također onda kad se čini da je mrak. On je

otac, još je više majka. Ne želi nam učiniti zlo, želi svima učiniti samo dobro. Ako su djeca slučajno bolesna, imaju još više razloga da ih majka ljubi. I mi također, ako smo bolesni zbog zloće, izvan puta, imamo još više razloga da nas Gospodin ljubi.“

Korisna predavanja vjeroučiteljima održali su kancelar Riječke nadbiskupije Goran Žan Lebović Casalonga, o novozavjetnim načelima navještaja vjere i njihovoj primjeni u okviru predmetne nastave Katoličkog vjeronauka te ravnateljica OŠ Kostrena Adriana Glavan o temi „Vjeroučitelj kao most: doprinos

kulturi škole kroz svjedočanstvo ljubavi, milosrđa, duhovnog rasta, istine i pravde“. Vjeroučitelji mogu imati višeznačnu ulogu, kazala je te navela: biti mentori učenicima, biti na pomoći u razvijanju socijalnih i emocionalnih vještina, promicati digitalnu pismenost kao i aktivno građanstvo. U tom smislu potaknula ih je da u svojim školama organiziraju projekte ili akcije solidarnosti koje potiču učenike na aktivno sudjelovanje i zagovaranje pozitivnih promjena u zajednici. Okupljenima je poručila i da uloga vjeroučitelja nije samo prenošenje religijskih pouka već prije svega promicanje moralnih i etičkih vrijednosti primjerima, raspravama i aktivnostima. Vjeroučitelj može i treba biti kompas u svome okruženju, onaj koji itekako može davati ton kulturi ustanove u kojoj radi, istaknula je Glavan.

Na kraju stručnog vijeća Ksenija Rukavina Kovačević iznijela je presjek protekle školske godine i najavila preostale aktivnosti Katehetskog ureda.

Plodovi projekta „Moja obitelj ili mobitel“

Na Međunarodni dan obitelji, 15. svibnja, u Nadbiskupskom domu u Rijeci održana je konferencija za novinare na kojoj su predstavljeni rezultati i aktivnosti održanog projekta „Moja obitelj ili mobitel“, koji je u proteklom razdoblju za krizmanike i roditelje organizirao Caritas Riječke nadbiskupije u sedam dekanata. Riječki Caritas prvi je u Hrvatskoj koji je ostvario projekt ovakve vrste, rekla je ravnateljica Marijana Medanić, dodajući da Caritas nije mjesto gdje se pruža samo materijalna pomoć nego se promišlja i o drugim načinima pomoći.

Voditeljica projekta s. Šarbela Miočić istaknula je kako je projekt nastao kao plod želje da se pokrene jedan projekt koji bi obuhvatio temu štetnih posljedica korištenja modernih tehnologija kod mladih na psihološkoj i posebice duhovnoj razini. „Obitelji i mladi koji su dolazili po pomoć u Caritas vrlo su često dolazili zbog problema psihičke naravi, poput povlačenja u sebe, prisilnih i suicidalnih misli, samoranjavanja, depresije, manjka koncentracije, nemogućnosti učenja i sl.“ Ovaj projekt prilagođen je želji da se o ovoj temi progovori na malo drugačiji način, donoseći jednu duhovnu dimenziju u temu te malo drugačiji pristup radu s mladima i roditeljima, rekla je Šarbela Miočić.

Projekt je proveden u sedam dekanata Riječke nadbiskupije, a sudjelovalo je 600 krizmanika i roditelja. Provedene su po dvije odvojene radionice – jedna za krizmanike, druga za roditelje, te jedna zajednička radionica. Između radionica organizirane su animacije kao i duhovni program u kojemu su sudionici zajednički slavili misu. „Radionice za djecu vodila je Zorica Janković, a radionice za roditelje Sanda Smoljo Dobrovoljski. Animaciju prije i između radionica vodio je povjerenik za mlade Ivan Seletković. U izvedbu radionica, animaciju i svjedočenje bile su uključene s. Gabrijela Dodić i s. Serafina Dizdarević iz zajednice Omnia DEO.“

Govoreći o ciljevima radionica za krizmanike, Zorica Janković istaknula je kako se mlade htjelo potaknuti na promišljanje o motivima korištenja društvenih mreža, potrebama koje tim mrežama djeca zadovoljavaju i postoji li mogućnost nekog drugog povezivanja mladih, a da to nisu društvene mreže,

kao i povezivanje mladih s članovima uže i šire obitelji. „Bilo je divno vidjeti da su djeca bila vrlo otvorena i iskrena. Svjesni su poteškoća, ali ne znaju se tome oduprijeti. Naš cilj bio je pomoći im razumjeti načine kako dolazi do ovisnosti ili tko je od njih u tom riziku. Neki su rizici dužina vremena korištenja društvenih mreža (i igrica) koje provode, a to je od četiri sata naviše.“ Zorica Janković istaknula je da djeca društvene mreže koriste zbog osjećaja samoće ili tamo traže odgovore o pitanjima identiteta.

Odziv roditelja na radionice bio je izuzetno velik, što pokazuje njihovu zainteresiranost za ovu problematiku. Iskustveno s radionica Gabrijela Dodić posvjedočila je kako su roditelji priznali da su i oni ti koji moraju mijenjati navike i korištenje mobitela. Priznali su da nemaju uvid u to koliko vremena njihova djeca provode na društvenim mrežama, kao i da je malo onih koji imaju nadzor nad djecom. Roditeljima je danas, više nego ikada, potrebna i psihološka i duhovna pomoć. Na kraju istaknula je kako je ovo bila i svojevrsna duhovna obnova jer psihološki pristup bez duhovnog ne bi polučio rezultate.

Vrijednost ovoga projekta prepoznao je i Ured za obitelj HBK-a, koji je izrazio zanimanje za njegovu primjenu i u drugim biskupijama.

Suradnja Caritasa Riječke nadbiskupije i Pravne klinike Pravnog fakulteta

Građani Pravnu kliniku mogu kontaktirati cijele godine, izuzev ljetnih mjeseci, putem adrese e-pošte: klinika@pravri.uniri.hr ili srijedom na broj telefona: 099 530 6250.

U suradnji Caritasa Riječke nadbiskupije i Pravne klinike Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci u petak 10. svibnja u prostorima Caritasa Riječke nadbiskupije besplatnu pravnu pomoć korisnicima Caritas pružali su studenti Pravne klinike riječkog Pravnog fakulteta pod mentorstvom voditelja Pravne klinike Dejana Bodula, s Katedre za građansko postupovno pravo.

Ravnateljica nadbiskupijskog Caritasa Marijana Medanić istaknula je da Caritas ovakvim akcijama nastoji pomoći korisnicima i na druge načine. „Važno nam je uključiti što više mladih, studenata i srednjoškolaca, u sve naše akcije. Mislim da je ovo jako dobar primjer na koji način studenti volontiraju i pomažu našim korisnicima.“ Marijana Medanić na kraju je zahvalila studentima, mentoru Bodulu i dekanu Pravnog fakulteta Dariju Đerđi na ostvarenju projekta.

Šestero studenata, od 3. do 5. godine, strpljivo je slušalo korisnike Caritasa Riječke nadbiskupije nastojeći im pomoći u pravnim pitanjima. Administratorica Pravne klinike Amanda Lučić i zamjenica administratorica Gea Bogdan, govoreći o inicijativi, istaknule su da su dekan riječkog Pravnog fakulteta i voditelj Pravne klinike uvidjeli potrebu za pomoć zajednici u skladu s njihovim, odnosno mogućnostima Pravne klinike. S druge strane ovaj projekt izvrsna je prilika studentima za stjecanje vrijedne prakse i s tim ciljem ostvarena je uspješna suradnja s Caritasom Riječke nadbiskupije. Studenti pomoć pružaju sukladno Zakonu o besplatnoj pravnoj pomoći, prvenstveno osobama slabijeg imovinskog stanja. Nisu ovlašteni zastupati ih na sudu, ni pisati službene dopise, no ono što mogu činiti jest korisnike informirati o njihovim osnovnim pravima i uputiti ih na prave adrese za daljnju pomoć ukoliko im je ona potrebna i ukoliko je riječ o složenijim predmetima.

Odsjek za sport

U Velikoj dvorani Nadbiskupskog ordinarijata u Rijeci 13. svibnja predstavljen je novoosnovani Odsjek za sport Riječke nadbiskupije i najavljene 1. Sportske igre mladih sv.

Vida 2024. Na konferenciji su sudjelovali povjerenik Odsjeka za sport Riječke nadbiskupije, vjeroučitelj Kristijan Perković i članovi Odsjeka, svećenik Josip Pende i nekadašnji igrač Hrvatske nogometne reprezentacije i HNK Rijeke, sada trener u Školi nogometa riječkog prvoligaša, Ivan Močinić.

Na inicijativu riječkog nadbiskupa Mate Uzinića osnovan je Odsjek za sport Riječke nadbiskupije s ciljem pomaganja i organizacije mladih u sportu, odnosno evangelizacije sportaša, a ujedno će novoosnovani Odsjek biti na pomoći mladim župljanima i vjernicima u približavanju sportu i vjeri, rekao je Perković. To će se činiti raznim sportskim aktivnostima, poput seminara za sportske trenere, kao i organizaciju Sportskih igara mladih svetog Vida, koje će se po prvi put održati 8. lipnja u Kostreni.

Mladi koji budu sudjelovali na Sportskim igrama mladih, uz sportski dio imat će priliku i za sudjelovanje u duhovnom programu. U djelovanje Odsjeka uključili su se i profesionalni sportaši, među njima i Močinić, koji je izrazio zadovoljstvo što je dio ovog projekta i povjerenja koje mu je ukazala Riječka nadbiskupija.

Ima li za ovisnosti lijeka?

Podružnica HKLD-a u Rijeci organizirala je u srijedu 8. svibnja 2024. godine na Medicinskom fakultetu stručno predavanje pod naslovom "Ima li za ovisnosti lijeka?", koje je održao prim. Ivan Čelić s Klinike za psihijatriju Vrapče. Nakon pozdravnog govora predsjednika Podružnice Kristiana Krpine i uvodne molitve riječkog nadbiskupa Mate Uzinića, predavač je govorio o nužnosti sveobuhvatna pristupa problemu ovisnosti koji ima svoju biološku, psihološku, sociološku te duhovnu sastavnicu. Ovisnost je kao i velika većina drugih bolesti: može se prevenirati, liječiti, mijenja biologiju tijela, a ako se ne liječi može dovesti do povećana rizika mortaliteta i morbiditeta te može ozbiljno utjecati na kvalitetu života pacijenta.

Hrvatska iskustva govore kako su načelo smanjenja šteta i koncept oporavka kompatibilni te je u tom smislu istaknuta izvrsna suradnja Klinike za psihijatriju Vrapče i Zajednice pape Ivana XXIII. koja ima četiri terapijska centra u Hrvatskoj te Zajednice Susret koja ima dva terapijska centra. Poslije predavanja uslijedila je vrlo zanimljiva rasprava na kojoj se govorilo ne samo o kemijskim nego i bihevioralnim ovisnostima poput ovisnosti o kockanju, koja u Hrvatskoj poprima epidemijske razmjere. Predavanju je nazočio i dekan riječkog Medicinskog fakulteta Goran Hauser.

Hodočašće vjeroučitelja na Trsat

„Nije dovoljno samo ući u život Duha, nego je potrebno dopustiti Duhu Svetome da nas vodi. U tome posebno poslanje imate vi vjeroučitelji, vjeroučiteljice i odgajateljice u vjeri. Vaša je zadaća one koji su ušli u život Duha, po onom što ih učite, pomoći da budu vođeni Duhom Božjim“, kazao je riječki nadbiskup Mate Uzinić na zahvalnom hodočašću vjeroučitelja za kraj školske i katehetske godine.

Na svetkovinu Presvetoga Trojstva i obilježavanja prvog Svjetskog dana djece, 26. svibnja, u organizaciji Katehetskog ureda Riječke nadbiskupije, okupili su se vjeroučiteljice, vjeroučitelji i odgajateljice u vjeri, u trsatskom svetištu Majke Milosti kako bi u molitvi, pjesmi i slavljenju zahvalili za sve primljene milosti tijekom protekle školske godine. U uvodnom dijelu susreta pozdravne riječi okupljenima uputili su: voditeljica molitveno-meditativnog programa vjeroučiteljica Maja Barbarić te magister franjevačkih novaka fra Marin Grbešić. Zahvalnom hodočašću nazočio je i riječki nadbiskup Mate Uzinić, koji je u drugom dijelu programa predvodio svečano misno slavlje. Prigodni program temeljen na pobožnosti svete krunice i razmatranju poticajnih izvadaka iz kateheza pape Franje te misno slavlje animirao je bend vjeroučitelja pod vodstvom Emanuela Crnjca. Zahvalno hodočašće zaključeno je zajedničkim domjenkom i druženjem u prostorijama trsatskoga samostana.

U svojoj propovijedi, nadahnut biblijskim čitanjima, nadbiskup Uzinić istaknuo je vjeroučiteljski poziv i poslanje kao važnu i odgovornu zadaću u poslanju Crkve. Iz evanđeoskog ulomka izdvojio je tri bitna poslanja u jedinstvenom poslanju Crkve.

„Prvo poslanje je da učinimo njegovim učenicima sve narode. Učiniti nekoga Isusovim učenicom znači dovesti ga do Isusa, uključiti ga u Isusovu školu. Isusov učenik jest onaj koji hodi, živi s Isusom, od njega uči u svojoj svakodnevici i od njegova primjera uči služenju. Učenik je onaj tko zna da još uvijek nije sve naučio. Zato je važna molitva, čitanje evanđelja i njegovo pravo razumijevanje. Vjeroučitelj koji pomaže djeci da budu učenici i sam je svjestan da je uvijek učenik. On samo zato što je učenik može na pravi način druge učiti biti učenicima Isusa Krista. Drugo je poslanje krstiti sve u ime Oca i Sina i Duha Svetoga. To se ne smije svesti samo na obred. To znači prenositi vjeru, utvrđivati druge u toj vjeri, živjeti i svjedočiti Radosnu vijest, istinu o Bogu koji nas ljubi i koji želi da mi ljubimo sve ljude.“ kazao je Uzinić te propovijed zaključio trećim poslanjem: čuvati sve što je Krist zapovjedio, tj. prenositi istinu o Božjoj ljubavi i spasenju.

„Ne prenosimo svoja znanja i ne učimo ono što je naše, nego ono što nas je Isus naučio – to je značajka vjeroučitelja. Vaša i naša zadaća je prenositi njegovo evanđelje, otkrivati Božje lice, prenositi vjeru u Boga koji je jedan u trojstvu božanskih osoba i koji se objavio u osobi Isusa iz Nazareta. I iz toga što nam je Bog u njemu objavio proizlazi sve ono što trebamo učiti. Kriterij uvijek mora biti Isus Krist i njegovo evanđelje. U današnjem evanđelju otkrivamo da, kada nastojimo naučavati i živjeti ono što je Isus naučavao i živio, nismo samo oni koji o Isusu govore nego oni po kojima Isus nastavlja objavljivati Oca i njegovu ljubav prema čovjeku.“ istaknuo je propovjednik.

Fiat

Piše: Daria Ljevar

Tako poznat, a toliko skriven. Kratak, a potrebne su godine da bi se ugradio u život. Ipak, "fiat" Majke i Sina daje nadu da se, unatoč trenju života, može živjeti slobodno za najveće dobro.

Sin uvijek upućuje na to da ne čini sam od sebe, nego vrši volju svog Oca. Majka koja se pita kako će to biti. Sin koji sve predaje Ocu, On koji proslavlja Oca. Majka koja zagovara pred Sinom i On ju ne odbija, sve ovo u snazi fiata.

U snazi fiata događa se borba između čovjekove slobode i Božjeg zauzimanja za njegovo spasenje. Fiat Majke donosi Sina svijetu, snaga fiata prihvaća da je neprihvaćena. U snazi fiata postajemo slobodni od rana, razočaranja, iskorištavanja, robovanja, neuspjeha i svega što naši odnosi mogu uzrokovati. Snagom fiata Majka postaje Posuda Duhovna, a Sin vječni prinos Ocu.

Fiat nas daje drugima. Fiat ne pošteđuje, ali niti ne očekuje. Fiat je izazov isto koliko i blagoslov. Fiat nas čini toliko Božjima da ne moramo čekati Nebo da bismo bili s Njim. Snaga fiata daje autoritet nad svakom gluposti koja nam padne na pamet. Fiat u nama obnavlja Duh posinstva da u njemu kličemo. Fiat nas povezuje dublje od krvi. Fiat nas štiti i čini živim svetohraništem.

Hvala Gospodinu što je dao primjer pristanka uz Njegovo Srce. Hvala za srca koja i danas prihvaćaju fiat usred boli, tjeskobe i tuge, jednako kao u radosti i slavlju.

“Libar o ‘Sunu’ Markočovu” – knjiga o svećeniku Miljenku Vidasu

Knjiga o svećeniku Miljenku Vidasu „Libar o Sunu Markočovu“ predstavljena je 28. svibnja u riječkoj crkvi Uznesenja Marijina. U njoj ovaj umirovljeni svećenik iskreno progovara o svom svećeničkom pozivu i svim teškoćama s kojima se susretao u svećeničkoj službi. Unatoč tome njegova vjera u Boga i duhovnost još su u sjećanju župljana u mjestima gdje je služio. U Rakovici je bio župnik 18 godina, a u Jadranovu 16. Upravo zbog toga okupio se i lijep broj publike koja je o knjizi htjela nešto čuti, a kasnije ju i uzeti. Brojni su od svećenika Vidasu, koji će iduće godine obilježiti 55 godina svećeništva, na kraju predavljanja zatražili posvetu.

Uz naslovnika knjige u predavljanju su sudjelovali riječki nadbiskup Mate Uzinić, upravitelj Gospičko-senjske biskupije Richard Pavlič, rodom iz Rakovice, teolog Arsen Badurina, rodom iz Jadranova, te autorica teksta Gordana Fumić i urednik Bruno Lončarić.

„Ova monografija opisuje neobičan život malog mangupa – »Suna«, kako su ga prozvali u njegovoj rodnoj Novalji, do svećeničkog zvanja, magistra filozofije, i onda samo župnika dugo godina u Rakovici, pa u Jadranovu isto tako dugo godina, do umirovljenja zbog bolesti“, rekla je Gordana Fumić, autorica glavnog teksta u Libru, koja je na temelju brojnih razgovora s Vidasom ispisala priču njegova života.

Urednik i grafički urednik knjige Bruno Lončarić Libru je dao i prilog kao autor, zapisavši neka sjećanja, životne zgode i misli svećenika Vidasu te izdvojivši dijelove iz brojnih njegovih propovijedi. Libar njegova života je svjedočanstvo vjere i svećeništva, služenja Bogu i ljudima, kako je sumirao jedan od predavljača i suradnika knjige Richard Pavlič. Slično su izrekli i ostali predavljači. Sam 85-godišnji vlč. Vidas na predavljanju je u svom stilu radosno i gromoglasno zahvalio svima, i svima svoj inspirativni Libar darovao.

Izvevši uglazbljenu pjesmu svećenika Vidasu posvećenu sv. Jakovu, u programu su sudjelovali članovi župnih zborova iz Jadranova i Šmrike predvođeni Michaelom Nikolićem i orguljašem maestrom Josipom Vidasom. Knjigu možete dobiti u Domu za umirovljene svećenike na Sušaku.

Obljetnica kapele u Domu za starije osobe na Kantridi

U kapeli posvećenoj Duhu Svetom u Domu za starije osobe na Kantridi 17. svibnja proslavljena je 30. godišnjica blagoslova ovog sakralnog prostora. Misu na kojoj su se okupili korisnici i djelatnici doma s ravnateljicom Melitom Raukar predvodio je riječki nadbiskup Mate Uzinić te im poručio da su ljubav i vjera u Boga poticaj na služenje i prihvaćanje onoga što život donosi te nadahnuće za međusobno pomaganje.

Župnik Kantride Vjekoslav Kovač na početku je mise ukratko podsjetio na 30-godišnju povijest kapele, ali i još toliko godina služenja sestara milosrdnica u ovoj ustanovi. Već 60-ih godina prošlog stoljeća sestre su počele brinuti za starije osobe u domu koji su nešto ranije osnovale od lokalne vlasti, a njihov je položaj bio specifičan jer su i financijski pomogle opstanak doma. Zbog toga su dobile jedinstven privilegij u tadašnjoj državi da mogu svoju službu u javnoj ustanovi obavljati u svom redovničkom habitu.

Ipak za uređenje i blagoslov liturgijskog prostora trebalo je pričekati 30 godina i demokratske promjene. Zalaganjem dobrotvora iz Italije, koji su sestrama osigurali financijska sredstva uređen je prostor u dvorani Doma. Glavni je organizator prikupljanja donacija bio Gildo Pellizeri. Skromno i vrlo funkcionalno kapela je tako 1994. postala sastavni dio Doma i mjesto molitve, susreta i nade. Na blagdan Duhova 1994. blagoslov kapele predvodio je tadašnji ravnatelj Caritasa mons. Juraj Petrović, a bio je tu i salezijanac don Žarko Kraljić s obzirom da su tada salezijanci vodili pastoralnu brigu o domu. Župnik Kovač podsjetio

je kako sestre milosrdnice i danas vrijedno pomažu korisnicima doma, a župnici redovito slave misu.

Nadbiskup Uzinić u propovijedi je ljubav Boga prema čovjeku istaknuo kao najvažniji putokaz za život. „Želim vam da se u ovom trenutku svoga života prisjetite ljubavi koju ste primili i koju ste darivali i da vas to potakne da nastavite širiti tu ljubav, da vas ljubav pokreće. To vrijedi za korisnike kao i za djelatnike ove ustanove“, rekao je nadbiskup te podsjetio kako su i sestre milosrdnice svih ovih godina u ovoj ustanovi upravo to svjedočile.

„Nije slučajno ova kapela posvećena Duhu Svetom, koji je ljubav koja povezuje Oca i Sina. Ljubav je dar Duha Svetoga koji i nas povezuje, koji preskače sve prepreke među generacijama.“ Na kraju je okupljenima poručio da otvorenim srcem uzmognu reći: „Gospodine ja te volim“, jer „voljeti njega znači voljeti jedni druge“.

U ovome broju pastor Baptističke Crkve Rijeka Giorgio Grlj predstavlja svoju zajednicu vjernika.

Vjerovanje i praksa baptista

Pitaju me vjeroučenici, kad u sklopu vjeronaučnog sata dođu u posjet Pastoralnom centru 'Riječ i život' Baptističke Crkve Rijeka na Zametu, u čemu je razlika između baptista i rimokatolika?

Piše: Giorgio Grlj

Očekivano je i normalno pitati se o razlikama kad se upoznajemo s nekim tko nije ja.

Kako bismo se uopće mogli razumjeti i prihvatiti kao braća i sestre u Kristu Isusu, moramo vidjeti postoje li zajednički temelji. Dovoljne dodirne točke, sličnosti. Da, baptisti stoje u kršćanskoj tradiciji utemeljenoj u Svetome pismu i tradicionalnim vjerovanjima Nicejsko-carigradskom i Apostolskom: vjera u jednoga Boga Oca i Sina i Duha Svetoga. Vjerovanja su služila da se na jezgrovit i sažet način izrekne bit kršćanske vjere u vrijeme kad nisu bili široko dostupni ni Sveto pismo ni ostale knjige. Vjerujući i izričući ono što vjerovanja kazuju, netko se identificirao kršćaninom. No uz te sličnosti, pa i istovjetnosti, burna nam je povijest Crkve namirila i neke, ponekad ne male, razlike.

Za ovu ću se prigodu poslužiti engleskim akronimom samoga imena **BAPTIST** kako bih ukratko pojasnio naglaske vjerovanja baptista.

Prvo, **B.** *Biblical authority* ili *autoritet Pisma*.

Jednostavno rečeno, Biblija, Sveto pismo Staroga i Novoga zavjeta sa svojih 66 knjiga predstavlja za baptiste vrhovni autoritet po pitanjima vjere i morala. Otkad je u četvrtom stoljeću prihvaćen kanon 27 novozavjetnih knjiga koje razumijemo kao riječ Božju, sve ostale odluke, zaključci Koncila (prihvaćaju se odluke prvih sedam ekumenskih crkvenih sabora) moraju biti u skladu s učenjem Pisma i iz njega proizlaziti. Ne postoji drugi autoritet koji bi bio jednak ili ponad učenja Pisma.

Drugo, **A.** *Autonomy of the local church* ili *autonomija mjesne Crkve*.

Ako strukturu episkopalnih Crkava zamislimo grafički, onda bi Rimokatolička Crkva izgledala poput trokuta, a Baptistička poput obrnuta trokuta. To znači da je

u prvom na vrhu papa, ispod kardinali i biskupi, pa svećenstvo i na dnu vjernički puk – laici. Odluke se donose 'gore' i idu prema dolje. I kod baptista odluke se donose gore, jedino što je na vrhu narod Božji, a ne papa. Slikovito rečeno, ja sam pastor konkretne vjerske zajednice u Rijeci voljom te iste zajednice koja (re) izabire pastora i crkveno vodstvo svake četiri godine, a ne voljom neke osobe ili tijela izvan zajednice. Autonomija mje-

Kako bismo se uopće mogli razumjeti i prihvatiti kao braća i sestre u Kristu Isusu, moramo vidjeti postoje li zajednički temelji, dovoljne dodirne točke, sličnosti.

sne Crkve ne znači neovisnost jer sve su Baptističke Crkve udružene u nacionalne saveze, ovi pak u kontinentalne i na kraju svi u Svjetski savez baptista, prisutan u skoro svim zemljama svijeta.

Treće, **P.** *Priesthood of all believers* ili *svećenstvo svih vjernika*.

U Crkvi ne postoje dvije 'klase' vjernika: oni koje se naziva svećenstvom i vjernici laici. Svi su krštenjem postali dionici Kristova svećenstva i kao takvi poslani su u svijet živjeti i naviještati evanđelje Isusa Krista.

Četvrto, **T.** *Two ordinances* ili *dva namoga: krštenje i euharistija*.

Baptisti vjeruju da su dva Gospodina namoga koja je dao Crkvi: krštenje, po kojemu se na temelju osobne vjere postaje dijelom naroda Božjega, te euharistija, ili 'večera Gospodnja', kako se uobičajeno naziva. Iako će prakticirati i neke od ostalih 'sakramenata,' baptisti ih ne razumijevaju na isti način.

Peto, **I.** *Individual soul liberty* ili *osobna sloboda*.

To znači da je, kako je rečeno u prethodnom paragrafu, preduvjet za sudionništvo u Crkvi kao narodu Božjem osobna vjera i obraćenje, koje se potvrđuje činom krštenja u dovoljno odrasloj dobi. Od te prakse, utemeljene na poštivanju osobne slobode i izbora, uostalom, dolazi ime 'baptisti.' Ono označava one koji krštavaju (odrasle). To si ime prvi baptisti nisu sami nadjenuli već im ga je nadjenula njihova okolina.

Šesto, **S.** *Separation of Church and State* ili *odvojenost Crkve od države*.

Malo je u povijesti Crkve bilo progonjenije skupine vjernika od prvih baptista koji su zastupali ovo načelo.

Danas se to razumije kao civilizacijsko postignuće, dobro i za Crkvu i državu, ali mnogo je krvi proliveno dok se do toga došlo. Zbog tih razloga i progona u Europi prve su skupine baptista u 17. stoljeću pošle u Novi svijet odlučne osnovati državu u kojoj će osobna sloboda te odvajanje Crkve i države biti u njezinu temelju. Nije čudno da su, poglavito u južnim državama SAD-a, baptisti ono što su rimokatolici u Hrvatskoj.

Sedmo, **T.** *Two offices of the Church* ili *dvije crkvene službe: pastor i đakon*.

Iako ne postoji razlika po 'vrijednosti' koju bi netko zaslužio ordinacijom (svećenički red), postoji razlika u službama koje su povjerene pojedincu. Odatle i službe pastora (starješina) i đakona, koji za vrijeme trajanja mandata vode brigu o funkcioniranju zajednice koja ih ujedno bira i postavlja.

Vjerujem da ovih nekoliko redaka može barem malo približiti rimokatoličkoj braći i sestrama vjerovanje i praksu baptista.

Dani svetog Vida

2024.

zaštitnik

Riječke

nadbiskupije

i grada Rijeke

**HUMANITARNI
PROJEKT**

**S Vidom se lako
posložiti može svatko!**

Prikupljenim novčanim iznosom pomoći će se Klinici za dječju kirurgiju Rijeka u nabavci rehabilitacijsko-didaktičke opreme.

TRODNEVNICA

Mise trodnevnice u katedrali sv. Vida predvodi o. Stanko Perica, SJ

Utorak, 11. lipnja

18:00 - Misa prvoga dana trodnevnice - animira Katolička osnovna škola

19:00 - Obilazak katedrale sv. Vida uz stručno vođenje Damira Tulića i Maria Pintarića - *katedrala sv. Vida*

Srijeda, 12. lipnja

18:00 - Misa drugog dana trodnevnice - animira Ured za obitelj

19:00 - Predstavljanje zvučne knjige prof. Tanje Šupe „Vjetar iz udaljenih krajeva“,
Terapeutske priče za djecu - *katedrala sv. Vida*

Četvrtak, 13. lipnja

18:00 - Misa trećeg dana trodnevnice - animiraju zbor zajednice Omnia Deo i
Ukrajinski zbor Integracijskog centra sv. Vid.

19:15 - Predavanje Damira Tulića „Umjetnička baština sv. Vida od isusovačke
crkve do riječke katedrale“, ususret 100. godišnjici Riječke nadbiskupije -
katedrala sv. Vida

SVEČANA VEČERNJA

Petak, 14. lipnja

18:00 - Svečanu Večernju molitvu u katedrali sv. Vida predvodi riječki nadbiskup
Mate Uzinić, s podjelom medalja sv. Vida zaslužnim vjernicima Nadbiskupije, a
Katolički skauti Riječke nadbiskupije daju svoja obećanja.

SVETKOVINA SVETOG VIDA

Subota, 15. lipnja

8:30 - Misa na talijanskom jeziku

10:00 - Svečano liturgijsko slavlje u katedrali sv. Vida
s procesijom nakon mise, predvodi zadarski nadbiskup
mons. Milan Zgrablić

**12. - 14. lipnja na Korzu donacijska prodaja u sklopu humanitarnog projekta
„S Vidom se lako posložiti može svatko!“**

Po prvi put zajedno učenici osnovnih i srednjih škola Riječke nadbiskupije, polaznici katoličkog vjeronauka sa svojim vršnjacima iz riječke zajednice Baptističke crkve i Medžlisa Islamske zajednice Rijeka prigodno će prodavati različite organizacijske artikle, poput pamučnih vrećica za školski pribor, futrola za naočale, pernica za olovke, novčanika... koje su sami izradili.

Donirati možete i izravno uplatom na poseban račun Caritas
HR 0223 4000 9151 1278 138
ili skeniranjem bar koda u aplikaciji vaše banke.

